

Primera Carta de San Pablo a los CORINTIOS

Saludo

1-2 Y^u, Pablo cawāmec^hcu, Dios c^u cabeseric^u y^u caānoi, y^u piijowī, Jesucristo ya^u apóstol c^u caquetib^hu^jrotijou y^u caānipeere bo^u. Marī ya^u Sóstenes mena ati cartare m^ujāārē woajou y^u átiya. M^ujāā, jāā yarā Corinto macāāna Diore catāgo^hsari majāā, Jesucristo j^ugori Dios yarā caroarā caānarē m^ujāā y^u woajoya ati cartare. Bairi tunu tocānacāpa^u macāāna Jesucristore caāroari poari mena macāāna m^ujāā caānipeere bo^u, m^ujāā c^uārē m^ujāā beseyupi. Bairi marī c^uārē marī Quetiupa^u, na c^uārē na Quetiupa^u majū niñami, marī Quetiupa^u Jesucristo p^uame yua.

3 Bairi caānij^hgoro atore bairo m^ujāārē ñiñia: Marī Pac^u Dios, bairi marī Quetiupa^u Jesucristo mena caroare m^ujāā na jonemoáto. Tunu bairoa caroa yeric^htaje c^uārē na jonemoáto, ñiñia.

Bendiciones por medio de Cristo

4 Bairi tocānacānia, “Dios, jāā mena m^uñujāñuña,” ñi jēninuc^uña, Jesucristo j^ugori Dios m^ujāārē caroaro majū c^u caátiere ñiarī.

5 Baip^ha Dios, Jesucristo mena j^ugori nocārō majū pairo netōrō c^u caátibojarique cañurijērē m^ujāā joyupi. Bairo c^u caáto j^ugori c^u yaye busuriique c^uārē nemojāñurō m^ujāā quetib^hu masīō joroque ásupi Dios. Tunu bairoa c^u yaye

caroa quetire cariape masírñqüē cūärē mujää joyupi.

⁶ Bairi caänorē bairo cariape, “Ape yeri majürē mujää jogümi Dios,” mujää yü caíquetibüjüricaroreea bairo baimajücööña merë yua.

⁷ Tore bairo mujää caäno jügori yua, ñe ünie rüsaeto tocänacä wäme caroa macäajë átiäni masírñqüerë mujää cügocööña Jesucristo marí Quetiupaü nemo ati yepapü cü cabauetaparo jügoye.

⁸ Bairi Dios püame tügoñatutuariquere mujää jocöä nigümi ti rümü catusari rümü caänopü. Bairo áticoa ninucügümi Dios, marí Quetiupaü Jesucristo ati yepapü cü catunuetari rümüre, ni jílcäü ücü mujääärë, “Mujää buicütiya,” qüñëtïcöäto ï.

⁹ Bairi Dios püame roque caänorë bairo cariape cü caíjügoyetiricaroreea bairo caácü niñami. Cü, Dios püame roque mujää piijowü, cü macü marí Quetiupaü Jesucristo mena jícärörë bairo mujää caäniparore bairo ï.

Divisiones en la iglesia

¹⁰ Yü yarä, yü bairärë bairo caäna, marí Quetiupaü Jesucristo cü catutuarije mena mujääärë ñiñä: Jícärörë bairo tügoñanemorü masaricawoena, caroaro ãnicööña. Üseanirö ãña. Jícärörë bairo tügoñarü, jícärö tüni ãmeo tügoñaña mujää yeripü.

¹¹ Atiere mujää ñiñä, yü yarä yü bairärë bairo caäna, capee wäme mujää cababitionucürijëre Cloé ya poa macääna jügori caqueti tügonucüñ ãnirü.

12 Atore bairo jīcāārā mūjāā mena macāāna na caīnucūrījērē īgh ūniñā: “Jāā, Pablore catūgousarā jāā ūniñā,” tunu aperā cāā: “Jāā, Apolos yarā jāā ūniñā,” aperā cāā: “Jāā, Pedro yarā jāā ūniñā,” aperā cāā: “Jāā roque Cristo yarā pūame majū jāā ūniñā,” ī busubotionucūñama. Jīcāā majārē bairo mūjāā busuetiya.

13 ¿Dopēñrā tore bairo mūjāā ī busupainucūñati? Jīcāā ūniñami Cristo. Ricawatiri caācū mee ūniñami. ¿Yu, Pablo ato yucupāñpū mūjāā yaye wapare netōgh yu riayupari? ¿O, yu wāme mena īrī mūjāā na bautizayupari? Bairo ápeyupa, tame.

14 Yu roque ni jīcāā ūcūrē mūjāā yu bautizaepū baipua. Bairo Diopure, “Yu mena mū ūjuñuña,” ūni jēninucūña. Baipua, Crispo, apei, Gayo cawāmecuna roquere yua na yu bautizawu.

15 Torech, ni jīcāā ūcū ūjāā mena macāācū, “Pablo wāme mena īrī, cabautizaecoricu yu ūniñā,” ī masiñtīñami.

16 Estéfanas ya poa macāāna cūrē na yu bautiza royawu. Aperā noa ūnarē yu bautizaetiroyawu.

17 Baipua, Jesucristo yure bautiza rotijoemi. Cā yaye queti, camasārē cā canetōrīqūē queti roquere yu quetibuju rotijowī. Ati umurecóo macāājē tāgoñiarīqūē jāgori tutuaro camasñetōmajūcōñrē bairo yu cūemi baipua. Jesucristo yucupāñpū cā cariarique, wapa manorē bairo to tuaeticōñto ī, tore bairo yu cūwī Jesús.

Cristo, poder y sabiduría de Dios

18 Cristo yucupāñpū cā cariarique caroa que tire cariape mee caānierē bairo tāgoñanucūñama

yasiricaropu caápárã puame. Bairo cabaimi-
atacuärẽ, atie caroa queti Dios catutuau yaye queti
puame marí cu yarãrẽ cu canetõpee majû niña yua.

19 Torea bairo ñ quetibujuya tirumupu Dios yaye
busurica tutipu na cawoatucuruquẽ cuã:

“Masíru majäru camasíenaru bairo na ãnio joroque
na yu átigu.

Tunu bairoa caroaro catugomasíruruẽ
catugomasíenaru bairo na ãnio joroque
na yu átigu,” ñ woatuyupa.

20 Bairi ati umurecóo macãajueru camasíru
maju caãnimirucárau puame camasíena cabugoro
macãanaru bairo tuagaráma. Apei, “Cajugobuei yu
ãniña,” caí cuã torea bairo tuagumi. Torea bairo
busunetõmasíetulgumi ati umurecóopu macãajueru
masíru buutioro cabusubotionucuã cuã yua. ñ Dios
puame ati umurecóo macãajue na camasírujueru
nemojãñuro na masíetio joroque na átiyami!

21 Nipetirijere caátimasí niñami Dios. Bairi
mai ati umurecóo macãaña camasã na majuã
na camasíruju mena cure na camasíro boesupi
Dios. Bairo puame boyupi: “Yu yaye quetire na
catugousaro jugori na yu netõogu,” ñ cujugoyupi.
Bairo Dios cu caimiatacuäru, “Cabugoro macãajue
niña,” ñ tugoñanucuñama aperu Diore camasíena
puame tie quetire.

22 Bairi judío maju cuã Dios yaye quetire cari-
ape tugogaru jugoye, cu yaye macãajue átijueno
ññoruqueru butioro bonucuñama. Bairi aperu
griego maju puame cuã ati yepa macãajue masíruquẽ
jetore butioro tugousaganucuñama.

23 Juã puame roque yucupuñipu na capapuaturicu
Mesías yaye queti majuru juã quetibujunucuñama

camasārē. Bairi ãnoa judío majā p̄ame tie re t̄goteejāñuñama. Aperā judío majā caāmerā p̄amerā cabugoro macājērē bairo tuanucūñā tie queti.

24 Bairo na cabaimiatacūärē, aperā Dios cā capi-
iricarā, cā cabesericarā judío majā, aperā judío
majā caāmerā p̄amerē Mesías, Dios macū catu-
tuaú majū niñami. Tunu bairoa, “Dios yayere
camasī majū niñami,” ī t̄goñamasīcōñama.

25 Ati um̄recóo macāña, Dios tore bairi
wāme átimasīrī marī cā canetōrīqūrē cabugoro
macājērē bairo t̄goñanucūñama. Bairo na
cait̄goñarījē cariape mee niña. Ati um̄recóo
macāña na camasīrījē nipetiro netōjāñurō
caānimajūrījē niña tie Dios cā caátimasīrījē p̄ame
roque. Tunu bairoa Dios cā catutuarijere
caānimajūrījē meerē bairo ati um̄recóo macāña
na cañamiaatacārē, camasā na caátimasīrījē
netōjāñurō catutuarije niña.

26 Yū yarā, merē m̄jāa t̄goñamasīrā. Ati
um̄recóo macāña na cañajoro, camasīena
m̄jāa caānimiaatacārē, m̄jāa beseyupi Dios cā
yarārē bairo yua. Bairi jīcāärācā jeto ninucūñama
m̄jāa mena macāña carotimasīrā. Tunu bairoa
jīcāärācā jeto quetiuparā caānipoa macāñarē
bairo caāna cāñ ninucūñama m̄jāa watoare. Bairo
caāna m̄jāa caānimiaatacārē, m̄jāa beseyupi Dios
cā yarārē bairo yua.

27 Bairi, “Camasīena niñama,” camasā na caírārē
na cūñupī Dios cā yarā caāniparārē. Ati yepap̄
macājērē camasīrā p̄ame na camasīmirījērē,
“Wapa maa,” na ī t̄goñaboboáto ī, tore bairo
ásupi Dios. Tunu bairoa tutuaro cabaibotiorā,

“Jāā catutuarije wapa maa,” na ī tāgoñaboboáto ī, ati um̄erecóo macāāna catāgoñatutuaenarē na beseyupi Dios cū yarā ronarē.

28 Dios p̄ame na beseyupi camasā aperā na caīñaterārē. Tunu bairoa ati um̄erecóo macāājērē caboenarē na beseyupi. Bairo p̄ame īgū ñiñā: Dios na beseyupi ati yepapure ñe ûnie cawapa mánarē bairo camasā na caīñarārē. “Caānimajūrā jāā ãniñā,” ati yepapure caīñarē cabugoro macāānarē bairo na ãnio joroque átigu, tore bairo ásupi Dios.

29 Tore bairo Dios cū caáto yua, ni jīcāā ūcū, “Yua, yu majūā caānimajūrē bairo caátijīātimasī yu ãniñā,” ī tāgoñā botiomasīētīñami Dios cū caīñajoro.

30 Dios p̄ame roque cū macū Jesucristo jūgori cū mena macāāna majū m̄ejāā ásupi. Tunu bairoa Jesucristo jūgori caroa wāme marī camasīpee cūārē marī joyupi. Cū, Cristo jūgori marī carorije wapare marī canetōpee cūārē cūñupī Dios. Cū yarā caroarā, cū canetōōrīcārā majū marī cūñupī Dios.

31 Bairi Dios ya tutipū cūārē atore bairo ī woatuyupa: “Ni jīcāā ūcū caānimajūrē bairo catāgoñā p̄ame, ‘Dios roque marī netōōrō caānimajūā niñami,’ qūī tāgoñamasīcōāto Dios cūārē,” ī quetibujū woatuyupa.

2

El mensaje de Cristo crucificado

1 Torecū yu yarā, Dios camasārē cū camasīōetaje āme roquere cū camasīōrījē queti cariape macāājērē m̄ejāā quetibujū etau, camasīnetōñrē bairo botioro m̄ejāārē yu quetibujū ñesēāēpū.

2 Y_u roque m_ujāā t_up_ure ācā, Jesucristo yuc_upāīp_u cariaric_u yaye queti jetore m_ujāā y_u quetib_uj_uw_u. Ape wāme ricaati m_ujāārē y_u quetib_uj_uep_u, “Jesús yuc_upāīp_u na capapuaturic_ure na masīáto,” ī.

3 M_ujāā t_up_ure eta_u, caquetib_uj_umasīēcārē bairo y_u tāgoñaw_u. Bairo catāgoñau ãnirī tāgoñau uwiri y_u nananucūw_u, m_ujāārē quetib_uj_ugu yua.

4 Bairi top_ure m_ujāārē caroa quetire quetib_uj_u ācā, caroaro masiryoeto jeto m_ujāā y_u quetib_uj_uw_u. Nocārō ati yepa macāāna na camasībotiorije ūnie mena masīrī, m_ujāārē y_u quetib_uj_uep_u, “Camasī majū niñami Pablo,” y_u m_ujāā caletiparore bairo ī. Espíritu Santo cā camasīrījē jāgori roque, “Pablo cariape quetib_uj_uyami,” m_ujāā ī tāgoñao joroque y_u ápu. Tunu bairoa Dios cā catutuarijere áti ñorī, tore bairo m_ujāā ñō joroque y_u ápu.

5 Tore bairo y_u ápu, Dios cā caátimasīrījē, cā catutuarijere ñarī bero, cā mena m_ujāā catāgoñatutuaparore bairo ī. Camasā ati yepa macāāna na camasīrījē macāājērē tāgori bero, Dios mena m_ujāā catāgoñatutuaro roquere y_u boep_u.

Dios se da a conocer por medio de su Espíritu

6 Tore bairo quetib_uj_umirācāā, aperā merē Diore caroaro cariape catāgo_usaricarā na caāmata, pairo Dios cā camasīrījē mena jāā quetib_uj_unucūña. Bairāp_ua, ati um_urecóo macāāna camasīrī majā, o quetiuparā camasīrā cayasiparā na camasīrī wāme ūnie mena mee jāā quetib_uj_unucūña.

7 Dios yaye queti, camasārē cā camasīōetaje masīřqūerē mūjāärē jāä quetibujaya. Marī camasīětājē, ati yepa caāniparo jūgoyepħa marīrē caroaro majū cā canetōga jūgoyetirique macāājē queti roquere jāä quetibujunucūñā.

8 Atie wāme quetibujariquere ati umħarecōo macāāna quetiuparā cariape tūgoboca masīšupa. Tore bairo tiere cariape catāgomasīrā na caāmata, nocārō caroá caācū Jesucristore yucħapāipu cā papuatuettibujoriarāma.

9 Torea bairo ī quetibuju woatuyupa Dios ya tutipu cāärē:

“Dios pħame cārē camairārē caroa majūrē na cāgoyuyami.

Camasā na caīñaetaje, na catāgoetaje, na catāgoñacoteetaje majūrē na qūēnouyuyami,” ī quetibuju woatuyupa ti tutipħre.

10 Tierea Dios āmerē yua marī masīō joroque átiyami cā Yeri Espíritu Santo jūgori. Espíritu Santo pħame nipetiro wāme caīñamasīpeyo u majū niñami. Nocārō Dios cā camasīnetōnucācōdārījērē, camasā na camasīětīfē cāärē camasī majū niñami Espíritu Santo pħame.

11 Ni jīcāñ ūcū, jīcāñ camasocu cā yeripu cā catāgoñarījērē marī masīětīñā. Cū, caācū jeto cā yeri cā catāgoñarījērē masī masīñami. Torea bairo Dios yeri pūna Espíritu Santo jeto masīñami cā yeripu cā caātiānimasīnucūrījē pħamerē.

12 Bairi marī pħame roquere ati umħarecōo macāāna yeri pūna ūnie meerē marī jowī Dios. Cā Yeri Espíritu Santo majūrē marī jowī. Cā pħame nocārō cañu u ānirī tore bairo cā Yeri majūrē marī jowī, cā yaye macāājērē marī camasīparore bairo ī.

13 Bairi jāā p̄ame Espíritu Santo Dios Yeri majū cā camasīōrījē jāgori jāā quetibujunucūña. Jāā majū jāā catāgoñarījē mena jāā camasījūgoatáje meerē jāā quetibujunucūña. Bairi Espíritu Santo yaye masīrīqūē macāājē mena camasā aperā Espíritu Santore a cayericunarē na jāā quetibujunucūña.

14 Ni jīcāū ūcā ati yepa macāācā Espíritu Santo cacāgoecā p̄ame cā camasīōgarijere boetinucūñami. Cabugoro macāājērē bairo tāgocōānucūñami Espíritu Santo cā caquetibujugarijere. Tunu bairoa tie quetire tāgomicāā, tiere tāgomasi jīātietinucūñami. Espíritu Santo jāgori Dios yaye macāājērē marī masīna. Bairo Espíritu Santore cacāgoena p̄ame roque cā yayere tāgomasi jīātietinucūñama.

15 Bairi apei camasocā, Espíritu Santo Dios Yeri majūrē cacāgoecā tocānacā wāme ati um̄urecōo macāājē caroa wāmerē besemasīñami. Bairi tunu noa ūna camasā Dios Yeri cacāgoena p̄ame qūñabese masīñama cā caátiānierē.

16 Bairi torea bairo ī quetibujuya Dios ya tutipā cāārē: “Ni jīcāū ūcā marī Quetiupā cā yeripā cā catāgoñarījērē masīēcāmi. Tunu bairo ni ūcā, Dios cā caátipeeere cā quetibujupomasīēcāmi,” ī quetibujua wootuyupa Dios ya tutipā. Tore bairo cabaimajūcōāmiatacāārē, marī p̄ame Espíritu Santo jāgori Cristo cā catāgoñarōrēa bairo catāgoñarā ãnirī Dios yaye macāājērē marī masīcōāña.

3

Compañeros de trabajo al servicio de Dios

1 Toroque yu yarã, Espíritu Santo cã caānijãgorãrẽ bairo caānarẽ m̄ejãã yu quetib̄j̄u masiēpü. Baip̄ua, ati um̄urecóo macãâna na catãgoñarij̄erẽ bairo catãgoñarijq̄uêc̄na ya wãmei caānarẽ m̄ejãã yu quetib̄j̄uwu. Bairi cawim̄arãcãrẽ quetib̄j̄ure bairo masiriyotoaca yu quetib̄j̄uwu m̄ejãârẽ Cristo yaye queti p̄ameré yua.

2 Baip̄ua, camasiriyotie wãme jetore m̄ejãã yu quetib̄j̄uwu. Cawim̄au caūp̄uūrẽ ūp̄ecõârẽ joare bairo yu ápu, m̄ejãârẽ ugarique majûrẽ joricaro ūnorã yua. Bairi m̄ejãã p̄ame Jesucristo yaye queti camasiriyorijere m̄ejãã tãgopeyo masiētîña mai. ¡M̄ejãârẽ r̄usamajûcõâña m̄ejãã catãgomasîpeyopee!

3 Bairi mai Dios yaye quetire m̄ejãã tãgomasi peyoetiya, ati um̄urecóo macãâna na catãgoñanucûrõrẽ bairo jeto m̄ejãã catãgoñarij̄e jûgori. Bairi ati um̄urecóopure mai ãna, roro ãmeo iñatee, ãmeo iñaugo apeye ūnieré m̄ejãã átiya. Ati um̄urecóo macãâna na catãgoñarij̄e mena tãgoñarĩ na caátinucûrõrẽ bairo jeto caátitãgoñarã m̄ejãã ãniña mai.

4 Bairi aperã jícãârã m̄ejãã mena macãâna atore bairo iñucûñama: “Yu, Pablore catãgoñausa yu ãniña,” tunu apei p̄ame: “Yu, Apolore catãgoñausa yu ãniña,” ãmeo iñaugo netõnucûñama. Tore bairo m̄ejãã cañata, ati um̄urecóo macãâna ya wãme catãgoñarijq̄uêc̄na majû m̄ejãã ãniña mai.

5 Bairi yu, Apolos mena noa ūna mee jãã ãniña. Dios yaye quetire caquetib̄j̄urã, cãrẽ cajuáti majãrẽ bairo caâna jãã ãniña. Jãã, m̄ejãârẽ jãã quetib̄j̄uwu marí Quetiupaure cariapea m̄ejãã catãgoñausapeere yua. Bairi jãã p̄ugarâp̄ua marí

Quetiupau cã caátirotijoricarore bairo jeto jää átinucũña.

⁶ Yu, Jesucristo yaye quetire mujää yu quetibuju jügowu, otere otejügoure bairo. To bero Apolos puame mujää quetibujunemoñupu, mujää camasir-itietiparore bairo ï, yu bero otere oco pioure bairo. Bairo cã caáto, Dios puame roque nemojäñuro cã mena mujää tägoñatutuao joroque ásupi, tii otei cabutiwãmuátóre bairo yua.

⁷ Bairi yu ote jügoure bairo caquetibujujügoricu, tunu apei yu bero, tii otei caputíricu to butiató ï, caoco pioricure bairo caquetibujunemorïcu mena cabugoro macäänaro bairo jää ãniña. Dios puame roque caänimajüñ niñami. Cã roque otei caputiwãmuátóre bairo nemojäñuro cã mena mujää tägoñatutuao joroque caácu majü niñami.

⁸ Bairi caquetibujujügoricu, apei cã bero quetibujunemorïcu mena jïcäro tunia nicõäñama. Bairo na caänimiatacuäro, Dios puame naro, caroare na jogumi na paariquere iñaro cã cajogaro jïcäro tunia.

⁹ Dios yaye quetire, yu, Apolos pugarapua Diore caquetibujubojaro jää ãniña. Bairi Apolos puame yu paarique bapa majü niñami. Mujää puame yua, Dios yaro cã wese, cã caoteri wesere bairo caaña mujää ãniña. Tunu bairoa cã wii roto cã cawii qüenoröro bairo mujää ãniña.

¹⁰ Yu puame, “Yu yaye quetire caquetibuju jügoyecutipau nigumi,” Dios cã caïrïcu majü yu ãniña. Bairo caäcu ãniro wiire paariquere capaajügomasiro bairo caäcu caänijügorije ütä rupaare capeojügoyecure bairo yu ãniña. To beropure apei puame apeyere

capeonemousaure bairo niñami. Cū puame yu berore quetibujnemoñami Dios yaye quetire. Bairapua, tocānacāÿpua camasārē quetibujari majā caroaro cariape jeto na caquetibujuro ñuña.

11 Bairi Jesucristo ûtāā na cacūjúgoricare bairo caācú yaye queti jetore yu quetibujanucūñia. Bairi apei ricaati quetibuj buipeomasíetíñami. Jícāñā ñiñami Jesucristo ûtāā caānimajūrcárē bairo caācú.

12 Bairi camasā ûtāā caānimajūrcárē wii qūenorā, na cacūjúgoricica buire tunu ape wāme ûtā oro, o ûtā plata, o ûtā nocārō caroa mena qūenomasíñama. O tunu bairoa yucapáir, apeye taa, o carupañorí ñnie mena ti wiire qūenobujorāma. Torea bairo yua, ni jícāñā Úcú caroa wāme oro ûtārē bairo cabairije quetibujariquere quetibujyami. Apei puame ricaati wāme, taa ñnierē bairo cabairijere quetibujabujiomi camasārē.

13 Bairi Dios puame catusari rāmu caāno tocānacāÿpurea na paariquere ñabesegumi yua. Ti rāmu caāno Dios puame peero mena atigumi. Bairo etari yua, tocānacā wāme camasā na paariquere peero mena joecõña beseire bairo átigumi.

14 Torea bairo ni Úcú cú caquetibujarije Dios yaye caāmata, caroa majūrē cú jogumi tie wapa yua.

15 Bairi tunu ricaati cú paarique Dios yaye mee caānie caāmata, cú paarique puame taa wiire peero caûrerore bairo yasicoagaro. Baipua, caquetibujmiricé puame caticõágumi, apei cú ya wii caûrō, caaturutimasírcúrē bairo yua.

16 Mujāñā, templo Dios ya wiire bairo caāna mujāñā ñiñā, Dios Yeri Espíritu Santo mujāñā yeripu cú

caāno jāgori. ¿Tiere mājāā tāgoñā masītīñati?

17 Ti wii, Dios ya wii pāame caroa wii majū niña. Ti wiirea bairo caāna cā yarā majūā mājāā āniña mājāā cāā. Bairi ni jīcāā ūcā mājāā Dios ya wiire bairo caānarē ricaati cā caquetibujroyetuata, Dios pāame popiye cā baijoroque cā átigumi.

18 Torecā, ni jīcāā ūcā mājāā mena macāācā cā majūā qūito āmerīcōāto. Ni jīcāā ūcā ati umārecóo macāāna na camasīrījē ūnie jāgori aperā netōrō camasīmajūārē bairo cā catāgoñabotioata, tie cā camasīrījērē cā jānacōāto. Tiere camasīcā majūrē bairo cā áparo tunu. Tore bairo cā caápata, cariapea masīrīqūē majūrē cā jogāmi Dios.

19 Dios pāame roquere ati umārecóo macāājē na camasīrījē cabāgoro macāājē, cawapa manie majū niña. Torea bairo majū ī quetibujaya Dios ya tutipā na cawoatucūrīqūē cāā: “Dios, ati umārecóo macāājērē camasīrī majārē, tie na camasīrījē menaina na átimawijioregumi,” ī woatu cūñupā.

20 Tunu ape wēēpā ī woatunemoñupā: “‘Ati umārecóo macāāna masīrī majā na catāgoñarijē mena na camasīānie, cabāgoro macāājē, cawapa manie niña,’ īñami marī Quetiupa Dios,” ī woatuyupa Dios ya tutipā.

21 Bairi ni jīcāā ūcā, “Ati umārecóo macāājērē camasīrē, catāgoñasa majū yā āniña,” qūñ botioeticōāto. Bairopā, jāā nipetiro jāā caquetibujarije mājāā yaye rotie jetoa niña.

22 Bairi yā, Pablo, apei Apolos, apei Pedro, bairi ati umārecóo macāājē, marī cacatiānie cāā nipetiro mājāā yaye jeto niña. Tunu bairoa riarique, ati rāmā caānie, ape rāmā caatípee nipetirijere cūñupā

Dios. Tie nipetirije mujãã yaye jeto niñã.

²³ Bairi mujãã puame Cristo, jicãã yarã mujãã ãniñã. Cristo puame cãã Dios yu jetoa caãcã niñami. Bairi, “Cu yu puame yu ãniñã,” camasã ûnarẽ caetíparã mujãã ãniñã.

4

El trabajo de los apóstoles

¹ Bairi jäärẽ, “Jesucristo cu caátirotirijere caána, cürẽ cajuáti majã niñama,” caiparã mujãã ãniñã. Dios yaye queti camasãrẽ cu camasioetaje ãme roquere cu camasiogariquere Diore caquetibujubojarã jää ãniñã.

² Tore bairo jicãã paabojari majocu cu quetiupau cu caátirotirorea bairo caroaro jicãrõ tüní caátipau niñami. Tore bairo cu caáto, cu quetiupau puame caroaro ñiauseanigumi cu paariquere yua.

³ Bairi yure, “Pablo caroaro quetibujuyami,” o “Roro quetibujuyami,” yu mujãã caitagoñarijere batioro maju yu tügoñamacãetíña. Bairi noa ûna jicãra ati yepa macããna quetiuparã cu ñiñabesemasetíñama. Yu maju cuña tore bairo yu paariquere ñi besemasetíña.

⁴ Baipua, yu paariquere roro yu tügoñaetíña. Tore bairo catugoñaec ñimicuña, “Dios cu cañajoro ñe ûnie cabui mácure bairo yu ãniñã,” ñi masetíña. Maru Quetiupua puame roque ñiacoñari ñiñabesegumi cu caborore bairo yua.

⁵ Bairi mujãã puame roque ti yutea caetaeto cajugoyea ñiñabeseeticoña. Maru Quetiupua puamere cu coteya. Cu puame roque ati yepapure etari canaituäröpu cañnare bairo baujaeto na

caátaje nipetirijere caroaro cabusuropu na ñ^unapetio joroque átigumi. Tocānacāñpurea camasā na yeri na catūgoñaríjérē marí ñ^uopeyocōñgumi. Bairo átiri bero yua, tocānacāñpurea, “Caroaro mujāñá ápu,” na ñugumi Dios cu cañparā cajesorárē yua.

6 Yu yarā, mujāñá yaye cañipee caroaro mujāñá canetópeere ñ, ati wāmerē mujāñá yu quetibujuya. Bairi yu, Apolos mena jāñ cabairijere ñcōñarí, mujāñrē yu quetibujuya. Tie jāñ cabairijere mujāñá puame ñ^uacōñarí, Dios yaye woaturique cañquetibujuro netōjāñurō ape wāme átibuipeo ãmeríçcōñña. Ricaati wāme mujāñá átiãmerígarā. Bairi mujāñá puame, “Jāñrē caquetibujujugou puame mujāñrē caquetibujujugou netōõrō camasñnetõñ niñami,” mujāñá ñ t^ugoña botioetinuc^ugarā.

7 Mujāñá, aperā netōõrō cañimajürā cañurā mee mujāñá ãniña. Camasñnetõõrā mee mujāñá ãniña. Nipetirije mujāñá cacugorije mujāñá camasíríjé Dios mujāñrē cu cajorique jeto niña. Bairo Dios mujāñrē cu cajorique cañimiatacuärē, ¿nopéñrā mujāñá majū camasíjugoriquere bairo mujāñá t^ugoñañati? Bairo mujāñá catūgoñaríjé ñuëtñña.

8 Bairo caña ãnirí atore bairo mujāñá t^ugoñanuc^uña: “Dios yaye nipetirijere jāñ masiña. Ñe ûnie jāñ rusaetiya. Nipetirije jāñ cabotugoñaríjérē jāñ cugopeyocōñña. Pablojāñrē na marí macãétñña,” mujāñ ñuñc^uña topu jāñ cañamerõ. Quetiuparā reyre bairo mujāñ t^ugoñanuc^uña merē. ¡Bairapua, cariapea rey masíríqñerē bairo ñe ûnie rusaeto mujāñ camasñata,

ñubujoro! Jää cää mujää camasirijerē jää tāgonemobujorā, tame!

⁹ Bairo yu cañijē cañimiatacäärē, atore bairo ni tāgoñaña: "Jää, Jesús yaye quetire Dios cä caquetibujeroticarā pamerē cabugoro macääna, catusaari majärē bairo jää cūñupi. ¿Dopēi bairo roro cä cayasiorepararē bairo jää cä cūñupari?" ni tāgoñaña. Bairi nipetiro ati yepa macääna, umhercōo macääna ángelea majä cüa popiye roro jää cabairijere ñanucürāma.

¹⁰ Jää pame Cristo yaye quetire jää caquetibujerije jügori cabugoro macääna camasienarē bairo jää tuaya camasä na cañajoro. Mujää roque Cristo nocarō cañuü jügori catügoñamasirā majürē bairo mujää tuaya na cañajoro. Tunu bairoa jää pame catügoñatutuawépüeña jää cañimiatacäärē, mujää pame catügoñatutuarā majü mujää ãniña. Jääre camasä jää ñatejäñuñama. Mujää pame roquere caroaro nucabugoro mena mujää ñanucüñama.

¹¹ Bairi amepü cüärē roro popiye jää baiya. Roro jää aua támocöö niña. Tunu bairoa oco etigarā, o juti cägoena roro popiye jää támponucüñama. Camasä cä roro popiye jää baio joroque jää átiepenucüñama. Jää caäni wii majü cüärē cacägoena jää ãniña.

¹² Bairi jää juticoanucüñama, popiye paamirā. Tunu apeyera camasä roro jää na cañtutia, "Caroare cä joáto Dios," jää i yucoanucüñama. Dios yarā jää caänoi, roro popiye jää átiepenucüñama. Tunu bairoa tiere nocarō mena jää nucäcöänucüñama.

¹³ Roro majü camasä jää bussapainucüñama.

Bairo roro jāā na cañmiatacūārē, caroa wāme mena na jāā yñucūña. Ati um̄recóo macāājē camasā na cabotiere na carerijere bairo jāā iñanucūñama aperā camasā ati um̄recóo macāāna p̄ame. Tore bairo cajūgoyep̄a jāārē cañepericarā āmep̄ cūārē torea bairo jāā icōā ninucūñama mai.

14 Atie yu caquetibujwoatujorijere iñarī, “Na bobotāgoñato,” i mee yu woajoya. Yu pūnaarē bairo caāna, yu camairā mūjāā caāno jūgori beyoure bairo mūjāā ni quetibujwoajoya.

15 Bairi nocārō capāārē p̄uga wāmo petiro cānacā mil cārō majū Cristo yaye quetire cajūgobuerā na caāmata cūārē, yu p̄ame roque mūjāā pacure bairo yu tuaya. Yua, Cristo yaye quetire mūjāā yu quetibujjūgou. Yu jūgori Jesucristo mena mūjāā tūgoñatutuajūgou, caroa queti camasārē Dios cā canetōōrīqūē quetire yu caquetibujro bero yua.

16 Bairo yu pūnaarē bairo mūjāā caāno jūgori yua, yu caátiñorē bairo mūjāā cūā yure iñacōrī caroaro mūjāā caátiāno yu boyaa.

17 Tore bairo borí, mūjāā t̄p̄u cā yu joya Timoteore. Yu camai, Jesucristore caroaro cā catāgoñsaro jūgori yu macārē bairo caācūrē cā yu joya. Cā p̄ame Jesucristore cariape catāgoñsañ anirī nipetirije yu caquetibujricarorea bairo mūjāā quetibujunemogumi. Noo yu caátóp̄u ñubueri majārē yu caquetibujunucūrōrēā bairo Timoteo cūā mūjāā quetibujunemogumi.

18 Mai, aperā jīcāārē mūjāā mena macāāna, “Merē caānimajūrā marī ãniñā. Pablo nemo marī quetibujapéimi,” i tūgoñanucūñama.

19 Bairi marī Quetiupa cā cabooata, tāmuriñā mūjāā t̄p̄u ñiñañesēā atígu tunu. Tore bairo

mujārē ñ̄a etapu roque, cariapea Dios cā camasiōrījē jāgori caátimasīrārē, o ricaati calb̄usupainucūrā cūrē na ñiñabesegu.

20 Dios cā carotimasīrīpa macājē ati risero mena āmeo b̄usunetōrīqūe jeto mee niña. Dios cā catutuarije jāgori jīcārō tāni marī caátiānimasīrījē majū niña.

21 Bairi mujāā t̄upu eta, ¿dope bairo yu caatóre mujāā boyati? ¿Roro popiye mujāā yu caatóre mujāā boyati? ¿O caroaro ñ̄amairīqūe mena mujāā yu cabocárore mujāā boyati? Caroaro mena mujāā yu cabocáro ñuña, yura.

5

Juicio sobre un caso de inmoralidad

1 Jīcāū mujāā mena macācā carori wāme majūrē cā caátiere jāā queti tāgonucūña. “Cā pacu nūmo, cā muñorē roro átiepenucūñami,” jāā ñ̄quetib̄ujnucūñama. Ti wāme ñuetimajūcōñā. Aperā Diore camasiēna cūā ti wāme ñnopurā áperimajūcōñama nucūñama.

2 ¡Tore bairo mujāā mena macācā roro caācā mena nimirācā, “Ñe ñnie carorije caáperā majū jāā ãniña,” mujāā ñ̄tāgoña botionucūña! ¡Boori puari cayapapuapeere tore bairo mujāā ñ̄tāgoñanucūña! Bairi mujāā mena macācā rorije caátiācūrē cū wiyocōñā. Mujāā caneñarōpu cā cūā cā ãmerīcōñato yua.

3 Mai, yu p̄ame mujāā t̄upu ãmerīmicā, yu catāgoñarījēpu a mujāā mena ãcārē bairo yu ãnicōñā. Bairo mujāā t̄upu yu yeri mena

caācã ãnirã carorijere caátiānipaire Jesucristo cã camasírijẽ mena cã ñiñabesecõãña merẽ.

⁴ Diore ñubuerã mµjãã caneñarõpã cãrẽ mµjãã tãpã yã ãnicõänucõgã. Tunu bairoa Jesucristo cãã catutuarije mena mµjãã tãpã nicõägãmi.

⁵ Bairo topã neñarã yua, carorije caátipaire cã wiyorocacõãña, wãtã ati rupaã cã cacõgori rupaãre cã cayasiorocaparore bairo ïrã. Baipãa, cã yeri pãamerẽ netõõgãmi Dios, marĩ Quetiupãa Jesúus nemo cã catunuetari rãmu caäno yua.

⁶ Bairo roro caátipairã mena nimirãcãã, “Cañurã, carorije caáperã jãã ãniña,” mµjãã caítägoñabotiorije ñuëtïña. Bairi merẽ, jícã wãme ïrïqüerẽ ïrïcärõ pãamata, mµjãã masïña: “Petoaca levadurare marĩ cajãämiatecãärẽ, pan qüenorïcã bürãare petiropã jesapeticoaya.” Torea bairo paipo bùtinucõña roro mµjãã caátipairije cãã.

⁷ Bairi tie roro mµjãã caátipairije mµjãärẽ caroyeturijere tocãrõã jänacõãña. Pascua bose rãmu caäno judío majã levadurare asuena pan cawãma trigo weta bürãa mena na caqüenorõrẽ bairo mµjãã cãã caroa wãmerẽ átiänajẽ pãamerẽ átiäni wasoajügoya. Merẽ Jesucristo pãame marĩ carorije wapare netõõgã, pajãecori riayupi. Cãrãä, Pascua bose rãmu macãäcã oveja macãrẽ bairo Dios cã cãñupi. Bairi ãmerẽ yua mµjãã pãame pan levadura caasua manierẽ bairo caâna mµjãã ãniña, carorije cawapa mána ãnirã.

⁸ Bairi Pascua macãäjẽ pan levadura caasua manie caugarãrẽ bairo carorije áperã ãnirotiya. Cariapea caroaro jeto átiänirotiya ati yepa marĩ caäno ûno mai. Ricaati marĩ ãmerigará.

⁹ Ape carta yã cawoarica cartapãre mµjãärẽ

atore bairo ñi quetibuju woajowu: “Na rupau mena roro caátiepepairā mena bapa cupericōāña,” ñi quetibuju woajomiwū.

10 Baipua, ati umurecóo macāāna carorije caátipairā, apeye ûnierē cāgomirācā p^uaijāñurō cabonemonucūrā, cayajapairā, aperā na cawericarārē caíroapairā ûnarē na ricawati weyonetōmajūcōāña ī mee, tore mujāā yu quetibuju woatujowu. Tore bairo nipetiro roro caátipairārē mujāā cawiti weyomajūcoagata, ati umurecóore mujāā aweyocoabujiorā.

11 Bairo puame mujāārē īgu ñiwu: Caítopairā mena bapa cupericōāña. Na puame, “Jesucristore catāgousarā jāā ãniña,” ìmirācā, carōmia mena roro átiepepainucūñama. Tunu bairoa capee apeye ûnie cāgomirācā, nemojāñurō bonemonucūñama. Bairi tunu camasā na wericarā ûnarē ïroayama. Na ûna roro yajapai, roro busupai, cūmupai bainucūñama. “Na ûna mena bapacatiri ugarique ûnie cāärē ugaeticōāña,” ë quetibujugu ñiwu.

12-13 Bairi yu puame Diore caíroaenarē na ñiñabesemasíetíñia. Cā majū Dios puame na ñiñabesegumi, cārē caíroaena roro caátipairārē. Mujāā roque mujāā mena macāāna roro caánarē mujāā majūā na mujāā caíñabesero ñuña. Bairi cā pacu numo, cā mugōrē caátiepepare mujāā watoare cā wiyorocacōāña yua.

6

Pleitos ante jueces no creyentes

1 Jícañarā mujāā mena macāāna cañuetiere ãmeo átiri bero, ¿dopẽirā tiere busu qūnogarā aperā

Diore camasíena quetiuparā jueces t̄p̄ áti, m̄jāā b̄us̄ q̄ēnogayati? ¿Dopēirā Dios ya poa macāāna ñubueri majā mena neñarī tiere m̄jāā b̄us̄ q̄ēnoetiyati? Tore bairo roque boyá.

² Dios ya poa macāāna roque Jesucristo mena ati um̄recóo macāāna roro na caátajere ñabesegarāma. ¿Tiere m̄jāā masíetíñati? Bairo ati um̄recóo macāānarē cañabesemasíparā nimirācūā, ¿dopēirā ámerē cabaimajūetíeācā p̄amerē m̄jāā ñabesemasíetibujiocuti?

³ Merē m̄jāā masírā: Ángelea majā c̄ārē cat̄sari r̄m̄ caetaro na marī ñabesegarā. ¡Bairo caátiparā majū ãnirī ati yepa marī caátiānie roquere nemojāñurō marī ñabesemasíñia!

⁴ Bairi ati um̄recóo macāājē roro ámeo átajere m̄jāā caámeoápata, ñubueri majā marī caátiānierē camasíenapūrē quetiuparā jueces roro m̄jāā caátiere na q̄ēnoroteticōāña. Narē na ñabese rotieticōāña.

⁵ Atore bairo m̄jāā ñi quetibujaya, yu caírjērē t̄gori m̄jāā cat̄goñaboboparore bairo ï. Bairi m̄jāā menarē ñubueri majā j̄icārā, roro m̄jāā caámeoñrjērē cabusq̄ēnobo jamasírā ãnama. ¡Tame, j̄icā ûcā ãcāmi tie ûnie cabaimajūetíeācāpūrā cabusq̄ēnomasí m̄jāā menarē!

⁶ Bairi ámerē yua, j̄icā majā nimirācūā, m̄jāā majū roro m̄jāā ámeo átinucúñia. Bairo átaje ñuetíñia. ¡Bairo m̄jāā caátie netōjāñurō ñuetimajūcōāña quetiuparā jueces Diore camasíena t̄p̄ m̄jāā cabusjārenucūrjē roque!

⁷ Tore bairo roro m̄jāā majū ámeo ána, netōjāñurō m̄jāā majū royeturā m̄jāā átiya, tie wāmerē bairo m̄jāā caápata. ¿Dopēirā roro ámeo

busujārīcārō ūnorēā, tie roro mūjāā caátiere mūjāā nucācōā āmerīñati? “Ñugaro, cayajapairā marī yayere na yajacoáto,” mūjāā cañata, ¿to ñueticati?

8 Bairo ñīcārō ūnorēā, mūjāā puame roro mūjāā átipainucūña. Bairo caána ãnirī yua, mūjāā mena macāña ñubueri majū yayerea mūjāā āmeo yanucūña.

9-10 Tore bairo roro caátipairā petoaca ūno cāärē Dios cā carotimasírīpaure etaetigarāma. ¿Tiere mūjāā masíetīñati? Bairi mūjāā majū roro āmeo ñtopeeticōñña. Atore bairo carorijere caátipairā Dios cā carotimasírīpaure etaetigarāma: Roro carōmia mena caátiepepairā, aperā wericarārē cañroapairā, aperā na nūmoa caãmerārē caátiepepairā, aperā cañmua carōmio mena átato ūnorēā na majū roro caátiepepairā, o carōmia cā torea bairo caátiepepairā, aperā cayajapairā, aperā cāgomirācā apeye ūnierē paijāñurō cabonemopairā, aperā etiri cacūmupairā, aperā roro cañbusupairā, aperā ñtori caëmapairā cā Dios cā carotimasírīpauph ápérigarāma.

11 Torea bairo jīcāärā mūjāā mena macāña roro caátipairā ninucūwā. Cabaimirīcārā āmerē yua carorijere caáperā Dios yarā cañurārē bairo caána mūjāā ãniñña. Marī Quetiupa Jesucristo cā camasírījē jūgori ñe ūnie cawapa cāgoenarē bairo mūjāā tuaya. Tunu bairoa Espíritu Santo Dios Yeri jūgori tore bairo mūjāā tuaya.

La santidad del cuerpo

12 Aperā jīcāärā camasā atore bairo ñ tāgoñarāma: “Ñe ūnie yu eñotaetiya. Bairi noo yu caborije yu átimasíñña,” ñ tāgoñarāma.

Bairopha, cariape tore bairo baimiña. Bairo cabaimiatacãärẽ, nipetiro marĩ caátijesorije jeto ámeriña. Bairo nipetiro yu caátigarije noo caborijere átimasimcãä, yu caátie puame yure rotirore bairo caémunetõnucãata roque, ñuëtiña.

13 Tunu aperã jícaáärã na rupau caborore bairo caátiganucûrã ãnirĩ atore bairo ñucûñama: “Ugajáricã poa macãeje niña ugarique. Tunu bairoa ugajáricã poa cãä, ugarique cajáñarĩ poa niña,” ñ basunucûñama camasã. Bairo na caírije cariape niña bairopha. Bairo cabaimiatacãärẽ, Dios puame tie puga wãmepurea to yasio joroque átigumi, marĩ paaro, ugarique cãärã. Bairi marĩ rupau cãä carõmia mena roro marĩ caátiepepa rupau mee niña. Marĩ rupau puame marĩ Quetiupau ya rupau caánipa rupau maju niña. Bairi tunu marĩ Quetiupau puame marĩ rupaure caroaro caátipau maju niñami.

14 Marĩ Quetiupau Jesucristore cariacoatacu cã caánimiatacãärã, cã catitunuo joroque ásupi Dios. Torea bairo marĩ cãä cariacoatana nimirãä, marĩ catitunuo joroque marĩ átigumi Dios nocãro cã camasrije jãgori.

15 Bairi marĩ rupau puame Jesucristo mena macãä rupau maju niña. ¿Tiere mujãä masritãñati? Tore bairo marĩ rupau caánimiatacãärã, ¿dopêírã mujãä puame carõmio caãmua mena roro caepewapatao mena mujãä rupaure mujãä átiepenucûñati? ¡Di rãmu ñno tore bairo roro áperirotiya, tame!

16 Merẽ atiere mujãä masriä: Ni jícaãñ ñucã caãmu, carõmio caepewapatao mena roro cã caápata, na pugarãpua jícaã rupaure bairo roro caána tuayama.

Bairi torea bairo ū quetibujya Dios ya tutipu cāārē: “Na pugarāpu a jīcā rupaure bairo tuagarāma,” ū quetibujya woatuyupa.

¹⁷ Torea bairo ni jīcā ūcā marī Quetiupau Je-sucristore catāgoasa u p̄ame, cū mena macāācā jīcā rupaure bairo caācā, cā yerire cacāgo u majū tuayami.

¹⁸ Bairi tocārōā jānacōāñā roro carōmio mena majāā caátiepepainucūrījērē. Baipua, ape wāme jānurīā jīcā ūcaāmu roro cū caápata, cū rupaure royetumajūcōāñā mee átiyami. Apei carōmia mena roro caátiepepai roque cū rupaure royetu u majū átiyami.

¹⁹ Atore bairo m̄ejāā masīrā: Dios, Espíritu Santore m̄ejāā joyupi. Bairi m̄ejāā rupa u p̄ame Dios ya wii templo wiire bairo caāni rupa u niña. Tie wiipure caācūrē bairo Espíritu Santo p̄ame m̄ejāāp̄ure ninucūñami. Bairi m̄ejāā majūā m̄ejāā caboro carotiparā mee m̄ejāā ãniña.

²⁰ Dios yarā, cū macū yucupāp̄u paíjāecori cā cariarique wapa jāgori cū cabesericarā majū m̄ejāā ãniña. Bairo cū yarā caāna ãnirī, m̄ejāā rupa u mena caroaro cariape átiri, Diore caíroaparā roque m̄ejāā ãniña.

7

Consejos sobre el matrimonio

¹ Āmerē m̄ejāā ya carta mena yure m̄ejāā cajēniñawoatujoriquere m̄ejāā yu quetibujuḡa. Baipua, caāmu ati um̄arecōo macāācā n̄umo mácāā cū caānicōāta, n̄umajūcōābujioro.

² Cabaimiatacārē, camasā na majū rupaʉ mena roro na caátiepepairije jāgori tocānacāpua na nūmo majū, o carōmio cūā cō manapʉ majū cacāgoparā niñama.

³ Bairi na pugarāpua, camanapʉ, canʉmo cūā jīcārō tāni na ãnimasíato. Camanapʉcuna, bairi canʉmocʉna ūna na caāmeoátianinucūrījērē na átiāmarō.

⁴ Carōmio camanapʉcʉco cō manapʉ, cō mena cū caānigaro, “Mʉ mena yʉ átigaetiya. Yʉ majū yʉ rupaʉre yʉ rotimasíña,” cūrē cō ī netōētīcōāto. Tunu bairoa caāmʉ canʉmocʉcʉ, cā nʉmo, cā mena cō caānigaro, “Mʉ mena yʉ átigaetiya. Yʉ majū yʉ rupaʉre yʉ rotimasíña,” cō qūī netōētīcōāto.

⁵ Bairi na pugarāpua na caāmeo átinucūrījērē cō manapʉ cū caátiigarō boeticōā, o cū cūā boeticōā na ãmeo baieticōāto. Jīcārō tāni na ãmeo boáto. Bairāpua, Diore jēnigarā, “Tocārō yoari yʉtea marī ãmeo áperigarā,” na caālatato bero caāmata roque, tore bairo na ápericōāto. Na cacōrīcā yʉtea caetaropʉ tunu ãmeo cāgogarāma. Tore bairo na caáto ñugaro. Na majū na caátinucūrījērē tunu na caátinemoeticōāta, wātī pʉame roro na átio joroque átiremi ñrā, tore bairo átiagarāma.

⁶ Atie nipetirije yʉ caírījērē mʉjāā átirotimajūʉ mee ñiñā. “Tore bairo mʉjāā caápata roque, ñumajūcōābujiñorō,” ī, tore bairo yʉ quetibujuya.

⁷ Yʉ majūpua, nipetiro yʉre bairo canʉmo mána jeto mʉjāā caāno yʉ bomiñā. Baipua, Dios tocānacāpurea ricaati wāme, o ape wāme baiānimasírīqūē cūārē marī joyupi, cū caborore bairo marī caátimasíparore bairo ī.

⁸ Bairi cawāmarā, o cawapearā rōmirī cūārē

atore bairo ñiña: Yurea bairo m̄ejāā cāā n̄amo c̄peri, o manap̄a c̄peri m̄ejāā cabaiata, ñujāñuña, ñiña.

⁹ Bairāphā, tore bairo m̄ejāā rupaure, n̄amo borā m̄ejāā canucājīātieticōāta, n̄umocuti rotiya. O carōmia cāā camanap̄a borā, manap̄acuti rotiya. N̄umocuti, o carōmia cāā manap̄acutiri āmata, ñujāñuña. Carōmiorē bomicāā, n̄amo mácū, o carōmio cāā manap̄a mácōā cō caāmata roque, ñuētīna.

¹⁰ Carōmia, o caām̄a cāā merē cawāmo jiyari-carā roquere atore bairo yu átirotiya. Mai, yu majū mee tore bairo yu átirotiya. Marī Quetiupaū roque tore bairo yu quetibujū rotiyami: Carōmio, m̄a manap̄are cā pitiri cā aweyoeticōāña.

¹¹ Mai, dico ūcō ape watoara cō manap̄are capi-tirico cō caāmata, nemo cō manap̄a c̄pericōāto. Cabero cō camanap̄a booata tunu, cō manap̄a caānijūgomiricā mena busqūēnorī, cā mena cō tuacōāto tunu. Torea bairo caām̄a cā cā n̄umorē cā rocaeticōāto.

¹² Ape wāmerā m̄ejāārē ñinemoña yu majū yu catāgoñarījē mena. Marī Quetiupaū yu cā caīquetibujū cūrotijorique macāājē mee niña bairop̄a: Ni jīcāā ūcā Diore catāgousau n̄amo, cō p̄ame Diore catāgoñsaeco nimiocāā, “Cā mena caroaro yu ãimasīgo,” cō caīata, cōrē cā pitieticōāto.

¹³ Tunu bairoa dico ūcō carōmio Diore catāgoñsao manap̄a, cā p̄ame Diore catāgoñsaec̄a nimicāā, “Cō mena caroaro yu ãigū,” cā caīmasīata, cārē cō pitieticōāto.

¹⁴ Bairo carōmio Diore catāgoñsao mena jīcāā

caūmu cū canumo cupata, Diore camasīēcū cū caānimia tacūārē, cū numo jāgori cañuārē bairo qūñapeogumi Dios baipua. Tunu bairoa caūmu Diore catāgousau mena jīcāō carōmio cō camanapu cupata, Diore camasīēcō cō caānimia tacūārē, cō manapu jāgori cañuorē bairo cō īñapeogumi cō cūārē Dios baipua. Tore bairo Dios cū caīñapeoeticōāta, na pūnaa puame Diore camasīēna pūnaarē bairo buiajāgoyecūticōābuji orāma. Bairo cabaipee caānimia tacūārē, camanapu, o canumo Diore na camasīrō jāgori, ñe ünie cawapa cūgoena pūnaa na caāniparore bairo jāñurī na īñapeogumi Dios baipua.

15 Bairo cabaimia tacūārē, Diore catāgousaeu camanapu, o catāgousaeuco canumo cūā bu^tioro āmeo pitiriquere na cabooata, na āmeo piticōāto. Ati wāme ünierē tore bairo na caápata, camanapu Diore catāgousari majōu, o canumo Diore catāgousari majōco ñe ünie wapa cūgoena tuacōāñama. Dios puame roque caroaro yeri jōrō mujāā caānipeere bojāgoyeticūñupī.

16 Bairi, ¿dope bairo mujāā tāgoñāñati? Mu, canumo, mu manapu Diore catāgousaeure cū mu carocaata, ¿dope bairo bairi Dios tāpu cū etao joroque mu átimasīōati? Tunu bairoa, mu camanapu, mu numo Diore catāgousaeure cō mu carocaata, ¿dope bairo bairi Dios tāpu cō etao joroque mu átimasīati? Bairo mujāā āmeo átimasīēna.

17 Tocānacāñpurea ricaati wāme jeto marī cabaiānímasīpee ünierē Dios cū cajoricaro jīcārō tānia átiānímasīña. Dios mujāārē cū cabeserī rāmu mujāā caānatōrēā bairo ānicōāña, mujāā

carōmia manapāācuna, o caāmua canumoacuna cāā. Dope bairo cabairije watoa caānimiaatacāārē, caroaro ānimasīcōāña. Atie yu caīrijē nippetirijere yu átirotinucūñā tocānacāpau macāāna ñubueri majārē.

18 Bairi ni jīcāā ūcū cū rupaau macāātōrē cayisetarotiricu cū caāno Diore cū cabese ecoata, tiere cū bobotāgoñaeticōāto. Tunu bairoa cū rupaau macāātōrē cayisetarotiecre Dios cū cabesericu cū caāmata, cabero cū yiseta rotieticōāto.

19 Yisetarotiri que ūnie, o yisetarotietaje cūā caānimajūrjē mee niñā. Dios cū caátirotirijere tāgopeori marī caátiāninucūrjē roque caānimajūrjē niñā.

20 Caānijūgoro Dios mūjāārē cū cabesejūgoripaau dope bairo caāna mūjāā caānatōrēā bairo tocānacāāpau átiānicōāña.

21 Bairi mūrē Dios, ūmua paabojari majōcure bairo mu caāno, cū cabesericu mu caāmata, tāgoñarīqūē paiteticōāña. Baipua, jīcā ūmua caāno mu quetiupau ūmua mu caānorē mu wiyobujioumi. Bairo mu quetiupau cū caápata, tāmurīā mu witicoagu cātare yua.

22 Marī Quetiupaure cū catāgoüsajūgori ūmua caāno paabojari majōcu ūmūrē bairo caānacā nimicāā, āmerē ūmūrē bairo mee tuayami. Camasocu caroaro caācū Dios yaye macāājērē capaabojari majūrē bairo niñami. Torea bairo apei caāmua cūā Dios cūrē cū cabeseri ūmua caāno paabojari majōcu mee caānacā nimicāā, āmerē Dios yayere paabojari majōcure bairo niñami. Dios ūmūrē bairo tuayami yua.

23 Bairi mūjāā, Dios yarā, cū macā yucāpāīpu

pajīāecori cā cariarique nocārō pairo wapa jūgori cā cabesericarā majū mūjāā āniña. Bairi noa ūna ati amarecōo macāāna camasārē carotiepe ecorārē bairo baieticōāña.

²⁴ Tore bairo cabairoi, yu yarā, tocānacāhpua Dios mūjāārē cā cabeseri rāmū caāno, mūjāā caāna wāmerēā bairo nicōāña āme cūārē Dios cā caīñajoro.

²⁵ Apeyera, cawāmarā carōmia, o caūmua cūā, manapu mána na caānipeere jīcā wāme ūno marī Quetiupau mūjāā cā caātirotirijere mūjāā yu quetibujūnetōpee maniña. Bairi, “Ti wāmerē mūjāā átigarā,” nī masiētīnā. Bairo i masiētīmicūā, yu majū yu catūgoñarō mūjāā yu quetibujugu baipua. Marī Quetiupau nīñamairī, camasārē canūcābūgoecopaare bairo cā cacūrīcū yu caāno jūgori, yu caīquetibujurijere nucābūgorique mena mūjāā tūgousagarā.

²⁶ Yu catūgoñata ati yutea capee wāme cañuetie caāni yutea jūgori atore bairo boyā: Caūmu cawāmau nūmo mācūā cā caāno nūnā.

²⁷ O cā canūmo cūpata, cā nūmorē cā pitieticōāto. O nūmo mācū cā caāmata cūārē, carōmiorē cā macāéticōāto.

²⁸ Tunu bairoa carōmiorē bōcari cā canūmo cūpata, roro ána mee átiyami. Tunu bairoa jīcāo cawāmao carōmio cūā cō camanapu cūpata, roro áco mee átiyamo. Bairo na cabaimiatacūārē, ati yepapu na caāno capee wāme na caānierē tūgoñarīqūē pairique nigaro. Tiere ī, yu puame aperā na canūmo cūtiere yu boojāētīnucūnā.

²⁹ Yu yarā, atore bairo mūjāārē īgh nūnā: Ati yutea merē catūsari yutea niña. Yoaro mee peticoagaro ati amarecōo. Bairo capetiparo

jūgoye caānoi, caāmua canūmoacūna, o carōmia camanapāācūna āmeo cūgoenarēā bairo ānicōārī Diore cū tūgoūsaya.

³⁰ Tunu bairoa āmerē booripuari caāna ȏseanirīqūē mena na āmarō. Tie booripuarique capetipee niñia. Aperā ȏseanirīqūē mena caboserūmū qūēnoāninucūrā cāā cayapapuarārē bairo na āmarō. Tie ȏseanirī na caānie capetipee niñia. Aperā pairo wapatiri cacūgorā cūā tiere cacūgoenarē bairo na āmarō. Tie na cawapaticāgorije cāā capetipee majū niñia.

³¹ Aperā ati ȏmurecōo macāājērē ȏgaripeari tiere būtioro cabonucūrā cāā tiere na jānacōāto. Merē ati ȏmurecōo petigaro baiya. Nipetiro ati ȏmurecōo macāājē mari caīñarījē cāā manigarō yua. Bairi Dios pūamerē na tūgoūsaáto.

³² Bairi yū roque nipetirije ati ȏmurecōo macāājērē bori mūjāā catūgoñarīqūē pairijere yū netōōgamiña. Caāmu nūmo mácū caācū roque mari Quetiupaū yaye macāājē jetore tūgoñanucūñami. Dios cā caborije cā caīñajesorije ūnie nemojāñurō átiānimasñinucūñami.

³³ Apei canūmocūcū cā nūmo mena caācū pūame roque ati ȏmurecōo macāājē jetore būtioro tūgoñanucūñami. Bairo caācū ānirī cā nūmo cō caīñajesorije jetore átinucūñami.

³⁴ Capee wāme cā catūgoñamacāārījē ninucūñia. Torea bairo carōmio camanapū mácō, apeo di rāmū ūno camanapū mánaco cāā mari Quetiupaū yaye macāājē jetore tūgoñanucūñama. Dios cā caborije cā caīñajesorije ūnie nemojāñurō átiānimasñinucūñama na ūna rōmirī pūame. “Dios yarā rōmirī mari ānigarā,” īrī bero, na yerimena, na

rupau mena cãã jícãrõ tãni Diore qñiroanucñama. Apeo carõmio camanapuco puame ati umurecóo macããjẽ jetore butioro tugoñanucñamo. Tunu bairoa cõ manapu cã cañajesopee ñunie jetore átinucñamo.

³⁵ Atore bairo mujãã yu quetibujujoya, yu cañijeretugori bero caroaro mujãã cañimasupeere ï. Tutuaro mena mujãã caborije mujãã caátigarijere ï ñotau mee, tore bairo ñi quetibujuya. Dios mujãã caátiãniere ñiaru, qññajeso joroque caroaro átiãña. Diore capaabojarare bairo nipetiro caroaro jícãrõ tãni átiãimasñña.

³⁶ Bairi ni jícãã ñucu caãmu mere cabuticoácu ñiru cã numo roco caãnipao mena cawãmo jiagaricu cã caãmata, cõ mena cã wãmojiyaáto. Tunu bairoa, "Yu canumocuto ñugaro," cã caítugoñamasuta, cã numo cuparo. Tie numo cutaje roro átaje mee niñña.

³⁷ Jícãã apei caãmu numo cutajere tugoñaeu nipetirije cã caboro cã caátigarijere tugoñamasuri, "Yu numo boetigu," cã yeri mena cã caítugoñatutuatauto bero caãmata, caroaro átiyami cã cãã baipua.

³⁸ Bairi ni jícãã ñucu cã numo roco caãnipao mena cã cawãmo jiyaata, ñuñña. Bairopua, cã cawãmo jiyaeticõuta puame roque, ñunetõmajõcõañña.

³⁹ Jícãõ carõmio cawãmo jiyarico, mai cõ manapu cã cacatiro, cõ manapu mena macããcõ majõ niñamo. Cõ manapu cã cariacoapata roque, nemo apei caãmu noo cõ cabore manapucauti masiñamo tunu. Baipua, cõ manapu caãnipau puame Diore catugousau cã caãno ñuñña.

⁴⁰ Bairo cõ cabaimiatauare, "Netõjãñurõ caroaro nimasubujimo, nemo cõ camanapu

cápericoata roque,” ñi tāgoñaña. Atie niñā yu majū yu catāgoñarījē mena mājāärē yu caquetibujurije yua. Baipua, yu masīña yu cāā Dios Yeri Espíritu Santo majürē yu cacāgorijere. Bairi tore bairo yu quetibujuya.

8

Los alimentos consagrados a los ídolos

¹ Āmerē tunu ape wāme camasā na cawericarārē nubuepeogarā, ugariquere na cajoemugōjorije macāājērē mājāā yu quetibujugu. Bairāpua, nipetiro tie macāājērē peeto mājāā masīña. Tiere peeto masīmirācūā, netōjāñurō camasībotiorārē bairo mājāā tāgoñanucūñia. Marī caāmeomairījē roque marī yeripu marī āmeo mainemo joroque marī átiya, aperā marī yarārē nemojāñurō marī cajuátimasīparore bairo.

² Bairi ni jīcāū ūcā jīcā wāmerē masītīmicūā, “Tiere camasī yu ãniña,” cā cañata, netōõrō masīcū majürē bairo caācū tuayami.

³ Torea bairo ni jīcāū ūcā Diore masīrī cārē cā camaiata, Dios pāame cā yaure bairo qūñianucūñami.

⁴ Bairi merē marī masīña: Camasā īroagarā, na cawericā ūcā ati yepapure ñe ūnie wapa maami. Jīcāūñia niñami Dios marī cañroapa. Bairi, na cawericarārē īroarā, waibutoa rii na cajoemugōjorije rūsarijere marī cañgaro dope bairo marī ápero.

⁵ Bairāpua, ati yepare, o umārecóo cārē capāärā, jāgūñā na cañrā ãnama. Na ūna jāgūñā, quetiuparā umārecóo majärē bairo caaña capāärā niñama.

6 Bairo jāgūēā capāārā na caānimiatacāārē, marī pūamerē, jīcāāā niñami Dios marī Pacu majū. Cū, marī Pacu Dios, nippetirije ati umearecōo macāājērē qūēnoñupī. Marī cāārē, cāā, marī qūēnoñupī, cū yarā marī caāniparore bairo ī. Tunu bairoa jīcāāā niñami Jesucristo marī Quetiupau. Cū jūgori nippetiro ati umearecōo macāājē baiānimasīñā. Cū jūgori marī cāā marī masacuti ãniñā.

7 Bairāpua, nippetiro atiere masīētīñama. Jīcāārā camasā, aperā na cawericarā ūnarē caīroajeyanucūmirīcārā ãnirī, na jūgūēārē ūroarā na cajoemugōjorije ūnie waibutoa riire ugari bero yua, “Roro majū marī átiya,” ī tāgoñarīqūē painucūñama cayeri tāgoñatutuawēpūēna pūame.

8 “Tie rii macāājērē ugari caroarā majū marī ãnigarā, o tie rii macāājērē marī caugaepata, netōōrō carorā majū marī ãnigarā,” ī tāgoñā masīā mano. Mai, Dios pūame waibutoa riire aperā na jūgūēārē ūroarā na cajoemugōjorije macāājērē marī caugaro, o marī caugaeto jūgori mee marī besenucūñami.

9 Bairi mūjāā pūame maijūgoya tore bairo mūjāā caátimasīrījērē. Aperā Dios mena catāgoñatutuawēpūēnarē roro átajere na átio joroque ápericōāñā.

10 Mūjāā merē cayeritutuarā ãnirī mūjāā pūame aperā na jūgūēārē ūroarā na cajoerugarije macāājērē na caroanurī wiipu mūjāā caugaro, apei Diore caīroau cayeritutuaecu cūā mūjāārē ññacōrī ugabujioumi. Cū yeripura, “Tie ūnierē caugaetipee niñā,” ī tāgoñamicūā, ugabujioumi.

11 Bairo mūjāā pūame caátimasīrā, cayeritutuarā nimirācūā, roro apei mūjāā yaú cayeritutuaecu cū

yasio joroque mujāā átiya. Jesucristo cāā cūrē netōōgu cā riabojayupi.

12 Mujāā p̄ame waibutoa riire caugamasīrā, roro aperā mujāā yarā cayeritutuaena na tūgoña yapapuao joroque mujāā átiya. Roro átajere Cristo cā caññajoro mujāā átiāninucūñia.

13 Tore bairo na jūgūēā yaye macāājērē waibutoa riire yu caugarije jāgori roro yu yaure cā baio joroque yu caápata, cariapea tie waibucu riire jīcāni cā yu caugaññoeto, ñuña. Bairo yu caugaññoepata, roro cā baio joroque cā yu áperibujioh ī, tore bairo boyá.

9

Los derechos de un apóstol

1 Jesús, cā yaye quetire yu quetibujā rotijowī camasārē. Bairi yu cā aperā apóstolea majā Jesús cā caquetibujārotijoricarārēā bairo yu quetibujā masīñia Jesucristo yaye quetire. Mai, yu cā ñiñawā marī Quetiupa h Jesucristore. Bairo caññarīcā ãnirī cā yaye macāājērē capaaure bairo mujāā yu quetibujājāgowā marī Quetiupa h yaye quetire. Tie yu caátajere tāgoñarī bero, apóstol yu caánierē mujāā masīrā.

2 Bairo yu cabairijere masīmirācāā, mujāā mena macāāna jīcāārē Jesucristo cā caquetibujārotijoricā apóstol meerē bairo ñiñanucūrāma. Mujāā roque Dios cā caquetibujārotijoricā apóstol majūrē bairo yure caññaparā mujāā ãniña. Merē yu caquetibujāriquere tāgori bero, cariape marī Quetiupa ure mujāā catāgoñsarique jāgori, “Pablo apóstol ñiñami,” cariape mujāā ī masīrā.

3 Bairi yu, apóstol yu caānieriē cabuspainucūrārē atore bairo na ñi quetibujuya:

4 Yu cūā apóstol ãnirī, yure ugarique mujāā cajorijere uga, o eti, nippetiro yu átimasñña. Yu cūā aperā apóstolea majā na cawapatanucūrōrē bairo yu wapatamasñña.

5 Tunu bairoa yu cūā jīcāō Diore catūgousaore numo cutiri yu mena cō yu neámasñña, bairo yu cabooata. Tore bairo átinucūñama aperā Jesucristo cū caquetibujurotijoricarā apóstolea majā cūā. O aperā, marí Quetiupau bairā cūā tore bairo átinucūñama. Torea bairo Pedro cūā átinucūñami.

6 Yu, Bernabé mena, ¿jāā jetore ñubueri majā na juátinemomasíetíñati? ¿Jāā jeto, jāā majū paari jāā caugapeere jāā wapatamasñati? Tore bairo jāā cūārē na cajuátimasípee ãno.

7 Bairi ni ûcū majū soldaure bairo ãcū, cū majū paa wapatari quetiupau gobiernorē paabojaeumi. Tiere mujāā masírā. Tunu bairoa ni ûcū majū usere oterimajōcu cū caāmata, cū caoterique cabutiro ñiarí tiere caugaeu majū ãmeimi. Cabutiro, tie usere ugamasñami. Tunu bairoa ni ûcū majū ovejare cacoteri majōcu na ûpēcōârē riperi bero, ¿tie cū cajerijere cū etieticuti? Cū cūā tiere etimasñami. Bairi yu cūā apóstol ãnirī nippetirije aperā apóstolea majā na caátore bairo yu átimasñña.

8 Atie yu caquetibujurijere, “Camasā na camasírījē jūgorí bairo ñāmi Pablo,” ñi tūgoñaeticōâña. Atie yu caquetibujurorea bairo ï quetibujuya Dios, Moisés ãnacūrē cū caátiroticūrīqūē cūā.

9 Atore bairo ï quetibuju woatuyupa Moisés

ãnacũ cũ caroticûrîqûerẽ na cawoaturica tutipu: “Wecu trigo rupaare cawâiã ãmejoreire cã risero jiya biaeticôãña. Cã caáti wêrîjére cã cã cã ugáato,” ï woatuyupa ti tutipu. Mai, Dios pñame wecuare na ïñamairi, tore bairo ï quetibujü woaturotiesupi.

10 Marí camasã roquere marí ïñamairi tore bairo ï quetibujüyupi. Marí, cã yarã, caroaro marí caátiãmasipeere ï jügori, roticûrîqûerẽ marí woaturoticûñupi Dios. Bairi atore bairo marí masiña: Ni ûcã catrigo jeetu, o apei catrigo wâiãã cã cabero tie cã paarique caâno, peeto cã cacugopeere tûgoñarí tore bairo paanucûñami.

11 Bairi jää, mûjääärẽ Jesucristo yaye quetire mûjää yeripa oterärẽ bairo tiere jää quetibujüjügowu. Bairo jää caquetibujuriue jügori, ¿tie wapa jääärẽ ugarique ûnie mena jää mûjää cajuátinemorõ to ñuetichti? Ñurõ.

12 Aperã apóstolea majärẽ mûjää cajuátinucûrõ ñujäñuña. Cabaimiatacûärẽ, nemojäñurõ jää roquere mûjää juátimasîña, mûjääärẽ jää caquetibujüjügorique jügori yua.

Tore bairo caátimasîparã nimirâcãã, mûjääärẽ jää pajëgoetinucûña. Jää majü popiye petiri bero, jää caugapee, o jää cacugopee ûnierẽ jää bócanucûña. Jesucristo yaye caroa quetire caroaro mena jää caquetibujuriue caroaro jícárõ tûni mûjää catûgoasaparore bairo ïrã, roro mûjääärẽ jää patowâcõëtñucûña.

13 Merẽ atie cãärẽ mûjää masîrã: Noa ûna sacerdote majã templo wii macãäjérẽ capaanucûrã na caämata, ti wii macãäjé na cajorijere ugari paanucûñama. Bairo ïgü ñiña: Noa ûna sacer-

dote majā altar mesapu waibutoa rii camasā Diore na cajorijere cajoemugōjobojanucūrā, to waibutoa na capajītāna rii carusarijere ugamasīnucūñama. Tiere mūjāā masīrā.

14 Torea bairo átirotiyupi marī Quetiupa Jesucristo cāā: “Noa ūna caroa quetire caquetibujari majā na caāmata, ūubueri majā na cacāgorijere ugari quetibujugarāma camasārē,” īcūñupī Jesús.

15 Tore bairo mūjāārē ugariquere cajēnimasībujiopa nimirā, mūjāā ūubueri majārē tiere yu jēnietinucūña. Tunu bairoa dise ūnie yu cabopacarije, o dinerore yu mūjāā cajoparore bairo ī mee, atore bairo mūjāārē ūi quetibuj woatujoya. ¡Yu roque yu caboro yu aua riamasīña, Dios yaye macājērē yu caquetibuju ãno ūno mai, aperā roro yure na cabusupaietiparore bairo ī, yua!

16 Mai, yu pāame Dios yaye camasārē cā canetōōrīqūē quetire yu caquetibujarije jāgori, caānimajūrē bairo yu ūnitūgoñetatinucūña. Yu paarique tie niña. Jesucristo yu cā caquetibujrotiri que majū niña. ¡Bairo tiere yu caquetibujueticōāta, bopacooro yu tāmōbujio!

17 Bairi yu caborore bairo caroaro jīcārō tāni camasārē yu caquetibujata, merē marī Quetiupa tie wapa yu cā cajopee nicōāña. O yu caborore bairo mee caāmatacūrē, Dios pāame roque tie paariquere yu cūñupī. Bairi yu quetibuj jānamasītīña Dios yaye quetire.

18 ¿Bairi ūerē yu wapatanucūñati? Yu pāame Dios yayere quetibuj, caroaro yu tāgoña usenaninucūña. Tiere cawapataure bairo caroaro, mūjāārē wapa jēnirīcārō mano yu

quetibhnucñna Dios camasärë cã netöõrïqñe quetire. Bairo ïgu niña: Yu, Dios yayere caquetibhju yu caânie jëgori, yu caquetibhjurije wapare mujää yu jënietinucñna. “Yu paarique cawapa manie niña,” caïrë bairo mujäärë apeye ūnierë jënimasimicñä, mujää yu jëni pajhgoetinucñna.

19 Tunu bairoa noa ūna na carotiepei mee yu ãniña. Bairo caâcñ nimicñä, nipetiro ãmarë bairo yu tuaya, Jesucristore capâärä ūnapua na cathgosaparore bairo ï.

20 Bairi, yu yarä judío majä watoapu âcñ, yu cãä na judío majä na caânajë chtiere bairo yu ãninucñna. Na caânajë chtore bairo ãnirí Cristo yaye quetire yu caquetibhjuro na thgoñsao joroque ï, tore bairo yu bainucñna. Bairo puame ïgu niña: Moisés ãnacñ cã caroticûrïqñerë carotiecorñ majñ na caânierñ, carotiecorñ majñ na ãmerícñato ï, yu cãä tiere carotiecoñre bairo ãnirí na yu quetibhnucñna. Baipua, cariapera Moisés ãnacñ cã caroticûrïqñerë carotiecoñre bairo majñ mee yu ãniña.

21 Tunu apeyera, aperñ Moisés ãnacñ cã caroticûrïqñerë carotiecoenarñ na quetibhjugu, na caânajë chtiere bairo ãnirí na yu quetibhnucñna. Baipua cariapera, yu puame Dios cã caroticûrïqñerë caâcñ majñ yu ãninucñna. Bairo caâcñ ãnirí Cristo cã caroticûrïqñerë carotiecoñre bairo majñ caâcñ yu ãninucñna.

22 Tunu bairoa aperñ Dios mena mai caroaro cathgoñatutuawñpuñna watoapu âcñ, yu cãä narñ bairo thgoñarñqñe chtiri na yu quetibhnucñna. Narñ bairo yu cãä ãnajë chtiri na yu caquetibhjuro

caroaro na tāgoasao joroque ī, tore bairo yu bainucūña. Ape wāme īrcārō p̄amata, atore bairo īgū nīñā: Noo camasā na caāni wāme cārō nippetiro yu cā caroaro mena ānajē cūti cōñamasīrī na yu quetibujunucūña camasārē Dios yaye quetire. Bairo ānajē cūtiri camasārē yu caquetibujuro bero, noa ūna jīcāārā Diore tāgoasari na canetōmasīrō yu bonucūña.

²³ Tore bairo yu átinucūña, Dios yaye caroa quetire ñe ūnie mano caroaro mena na yu caquetibujumasīparore bairo ī. Yu cā tornare bairo quetibujuri jīcā wāme ūno Dios caroa cā cajorijere cāgogu, jīcārō tāni caroaro mena yu átiāninucūña.

²⁴ Īcōñarī mujāā yu quetibujupa mai. Mujāā masīrā: Eperā atāri majā atā ēmuetagarā, nippetiro caeperā jīcārō atānucūñama. Bairo nippetiro na caatāmiatacāārē, cayapapu jīcāā atā ēmuetanucūñami. Cū jeto cū caatā ēmuetarije wapa ñemasīnucūñami. Bairi mujāā cāā caatārārē bairo caroaro jīcārō tāni tāgoasaya, Dios yayere caroa cā jopeere mujāā caēmuetamasīparore bairo īrā.

²⁵ Tunu bairoa eperi quere caátimajā caānigarā caroaro na rupaure maijāgonucūñama, na rupa to roye tuaeticōāto, īrā. Tore bairo caroaro átimasīnucūñama eperi majā, na caatāēmuetajāgorije wapa pesarica beto laurel na caīrīcū pūñ mena qūenorīcā beto ūnorē na cajopee caānimiatacāārē yua. Ti beto p̄ame yoaro mee jīnicoamasīña. Marī roque ti beto ūno meerē marī macāāña. Bairi di rāmu ūno capetieti yerire marī Pacu Dios cā cajopeere borā, tutuaro mena jīcārō tāni caroaro marī átiāninucūña.

26 Torecu, yu cāā caroaro jīcārō tāni Dios yu caátirotirore bairo caroaro yu átiānimasñucūña. Yu caboroa, eperi majā mena caatüre bairo nimicāā, caatü cacaapee ññaecürē bairo yu baietiya. Tunu bairoa caqüéebueire bairo nimicāā, cabugoroa caāmeo qüémacāürē bairo yu ãmerñucūña. Torea bairo jīcārō tāni Dios yaye macāājērē ēmuetagü, caroaro yu átiāninucūña.

27 Torecu, bairo püame roque yu átinucūña: Yu rupaü mena bütioro yu caátiganucüríjērē eñotari, Dios yaye macāājē jetore caroaro tutuaro mena yu átinucūña. Bairo yu caátiānicōāmata, aperārē yu caquetibujuyaparoro bero, Dios caroare yu cā cajopee püame yasietigaro.

10

Consejos contra la idolatría

1 Bairi yu yarā, atiere masiritieticōāña: Jāā ñicūjāā ãnana püame desierto cayucümanopü na caátó, Dios püame oco buseri poa mena na maajügoyupi. Tunu bairoa tore bairo Dios cā cajügoátó, nipetiro jāā ñicūjāā ãnana püame ria capairiya Caocojüäríya cawāmecütiyare Dios cā catutuarije jügori pēñá ásúpa Moisés ãnacü mena.

2 Bairo oco poare usaáná ria capairiya cāārē pēñarí bero yua, Moisere catügoüsarārē bairo cawāmetuecoricarārē bairo caāna tuayupa.

3 Tunu bairoa na nipetiro Dios cā cajorije maná umürecóo macāājē ugarique cañuríjērē ugayupa.

4 Tunu etirique cāārē Dios cā cajorije macāājērēa etiyupa caroa macāājērē. Tie na caetirije oco püame caroa cañuríjē añupā.

Jesucristo puame ñtärē bairo caãcū caroare caocojou anicōñupī na mena deserto cayucumanopu. Bairi cū cajorije macãajē oco caroare etiyupa jää ñicüjjä änana puame, Moisés änacü jügori yua.

⁵ Bairo cabaimiatacãärē, na nipetiro jääñurípua Dios na mena qüññajeso joroque áperimajücôñupäpä. Bairi cayucumano desiertopu na nipetiro ti tuti macãaña riayasiyupa. Tie nipetirijere merë mujää masírä.

⁶ Tore bairo jää ñicüjjä änana marë bai iñojügoyupa, marë cüñ narë bairo ãmerë carorije macãajërë marë cañnaugaripeaetiparore bairo ñrä. Bairi narë bairo carorije macãajërë caboetiparä marë äniña.

⁷ Torena, mujää cüñ jää ñicüjjä änana jücaärä, ati yepa macãaña jügüeärë na cañroaricarore bairo, na ñnarë na ñroaeticôñña. Torea bairo ñ quetibujüya Dios yaye woaturique cüñ: “Na, camasä puame uga, eti, ati yaporori bero neñarë, na jügüeärë cü basapeo useaniñupä noo na caboro yua,” ñ quetibujü woatuyupa.

⁸ Bairi mujää cüñ jää ñicüjjä änana jücaärä carômio mena roro na caátiepericarore bairo átiepeeticôñña. Bairo roro na caátie wapa jüca rämuva veintitrës mil cârö majü na yasio joroque ásupi Dios.

⁹ Bairi marë cüñ, “Roro marë caátie wapare marë iñabeseeçumi Cristo,” cañbusuetiparä marë äniña. Tore bairo jää ñicüjjä jücaärä Diore na cañbusurije jügori, äña na na bacajüreo joroque ásupi Dios.

¹⁰ Tunu bairoa yasioropu Diore roro ñ busheticôñña. Jää ñicüjjä änana puame jücaärä

yasioropu roro ñ bñsñnucññupã Diore. Tore bairo roro na caibñsñrije jãgori na riao joroque caácu ángel pñame na pajñareyupi.

11 Atie yu caquetibñjuriye nipetirije baiyupa jãã ñicñjãã ãnanarẽ. Tie roro na cabairiquere ññacõrõ, roro marõ cãã marõ caátinemoetiparore bairo ïrã, tore bairo baiyupa. Bairi marõ ati yutea catñsari yutea macããna marõ catñgoñamasñparore bairo ïrã, tore bairo ñ quetibñyu woatucññupã Dios ya tutipare.

12 Bairi ni jícãã ûcã Dios cã carotirore bairo jícãrõ tñni cã caátiãnimasñata, caroaro tûgoñamasñri cã ãmarõ, wãtñrẽ cã caítocoetiparore bairo ñ.

13 Mai, mñjãã pñame wãtñ roro mñjãã átio joroque cã caátinucñrjérẽ mñjãã átieconucñña. Tie pñame ati umarecóo caãna camasã Dios ya poa macããna na canucãmasñjãtietie majú mee niña. Bairi mñjãã pñame, “Dios roque, roro wãtñ marõ cã caátinganucñrjérẽ marõ eñotabojagumi,” Dios mena ñ tûgoñatutuacõãña. Cã pñame, nocãrõ roro popiye mñjãã baio joroque caátie caãnimatacãrẽ, tore bairo mñjãã tãmøo rotietigumi, cã yarã mñjãã caãnoi. Dios pñame roque roro mñjãã catãmñobujiopeere eñotabojagumi. Bairo cã caáto, roro caátiecoenarẽ bairo caroaro mñjãã netõcoagarã yua.

14 Bairi yu yarã, yu camairã, ati yepa macããna jügñéärẽ ñubuerique ûnie macããjérẽ tocãrõã jãncõãña.

15 Mñjãã, yu yarã, catñgoñamasñrãrẽ bairo atiere atore bairo mñjãã yu quetibñjuya. Bairi mñjãã majúã yu caíquetibñjuriere caroaro catñgobeseparã

majāā āniñā, roro átajere majāā caátiecoetiparore bairo ūrā.

¹⁶ Di rāmʉ ūno ūubuerā Jesucristo cā caátajere tāgoñarī use ocore etigarā jāgoye Diore cū jēnirī bero yua, “Jesucristo yucapāipʉ cā cariírerique jāgori cā canetōrīcārā marī āniñā,” ū tāgoñarā marī átinucūñā. Tunu bairoa pārē batoori ḫgarā, “Capāārā nimirācāā, jīcā rupaure bairo Jesucristo cā caíroari poa macāāna majū marī āniñā,” ū tāgoñarā marī átinucūñā.

¹⁷ Bairāpʉa, capāārā marī āniñā Jesucristo mena macāāna. Bairo capāārā nimirācāā, nippetiro pan jīcārēā marī Quetiupā ū rupaure bairo caānierē marī ḫganucūñā. Bairo cā rupaure bairo caānie pārē caḡgarā ānirī marī Quetiupā ū Jesucristo mena jīcā ū rupaure bairo caāna marī tuaya yua.

¹⁸ Tāgoñāñijate Israel ya poa macāāna na cabairiquere: Noa ūna sacerdote majā waibutoa Diore na cajorārē cajoemʉgō jobojanucūrā pʉame, tie macāājē waibutoa riire ḫganucūñama.

¹⁹ Mai, atie yʉ caírījē mena, “Aperā jāgūē ūcā peeto ūno wapacʉcumi,” ū mee tore bairo yʉ quetibʉjʉya. Tunu bairoa, “Waibʉcʉ rii cabʉgoro caānie, netōjāñurō na jāgūēärē na cajorije pʉame caroa majū niñā,” ū mee tore bairo majāā yʉ quetibʉjʉya.

²⁰ Bairo pʉame ūgʉ ūniñā: Aperā, Diore camasīena, na jāgūēärē ūroarā waibutoa riire na cajoemʉgōjonucūata, wātīärē na ūroarā átinucūñama. Diore ūroarā mee tore bairo átinucūñama. Bairo yʉ pʉame wātīā yarā caānarē bairo caāna mena majāā cabapacʉtinemonucūrō yʉ boetiya.

²¹ Tunu bairoa Jesucristo yucapāipʉ cā

cariaparo jāgoye cū cabuerā mena use ocore cū caetiriquere tāgoñarī marī cāā use ocore etiri bero, wātīrē ūroarā na caetirije macāajērē marī caetiata, ñuētīnā. Tunu bairoa marī Quetiupau pārē, cū cabuerā mena cū caugariquere tāgoñarī, marī cāā Cristo ya mesapau ugari bero, tunu wātīrē ūroarā na caugarije macāajērē marī caugaata, ñuētīnā.

22 ¿Bairi mājāā pāame marī Quetiupau mājāārē qūññateo joroque roro cū mājāā baibotiogayati? ¿Cū netōrō catutuarā majū áto mājāā ãniñati? Mājāā baietya. Bairi marī Quetiupau jetore cū marī caíroaro ñuña.

La libertad y el amor cristiano

23 Aperā jīcāārā camasā atore bairo ī tāgoñarāma: “Ñe ûnie, yu caátiere eñotaetya. Bairi noo yu caboro yu átimasīnā,” ī tāgoñarāma. Cariapea tore bairo baiya. Bairopau, nipetiro tore bairo marī caátiere jeto mee ãniñā. Baipau, nipetiro yu caátiere noo caborijere yu caátimasīpeyocōāta, ñujāñuña. Cabaimiatacāārē, tie nipetirijepau yu caátinucūrījē nemojāñurō Dios mena yu tāgoñatutanemo joroque átimasīlētīnā.

24 Bairi marī majū rupaau mena caroaro marī caāniere macāetīrotya. Aperā marī yarā caroaro na caāniere ûnie pāame roquere caátiparā marī ãniñā.

25 Bairi tunu nipetiro waibatoa rii na cawapatiri arua macāajē waibatoa riire wapatiri mājāā caugaata, ñujāñuña. Bairāpau, tie riire na jūgūeārē ūroarā na cajoerugaátaje caānie macāajērē

masīgatūgoñāeticōāña, mūjāā catāgoñarījēpū
mūjāā catāgoñayapapuaetiparore bairo īrā.

26 Mai, ati umurecōo, bairi nipetiro ati yepa
caānie cū Dios cū caqūēnorīqūē, cū yaye jeto niñā.

27 Bairi ni ūcū Diore catāgoñsaecū mūjāārē
cū ya wiipū piijori cū cajūgoñgaro, mūjāā
cabooata, nipetiro waibucū rii mūjāā cū canurījērē
ugaeticōāña. Bairāpūa, tie riire na jūgūēārē
īroarā na cajoerugaátaje caānie macāājērē
masīgatūgoñāeticōāña, mūjāā catāgoñarījēpū
mūjāā catāgoñayapapuaetiparore bairo īrā.

28 Meerē tiere mūjāā masīñā. Bairi jīcāā ūcū
mūjāārē, “Atie waibucū rii na cajoemugōjorije
macāājē carusarije niñā,” cū cañata, toroque tie ri-
ire ugaeticōāña. Mūjāārē tiere caquetibujatacū cū
catāgoñarījēpū roro cū tūgoña yapapuaetio roque
īrā, tiere ugaeticōāña.

29 “Mūjāā pūame tūgoña yapapuari tiere
ugaeticōāña,” ī mee niñā. Aperā tie waibucū
rii joemugōjorique macāājērē caugaetinucūrā
pūame bairo mūjāā caátiere īñarī na
catāgoñayapapuaetiparore bairo ī, tore bairo yū
quetibujaya.

Bairo yū cañmiatacūārē, jīcāā ūcū atore bairo
ñi jēniñabujioñmi: “¿Dopēñ apei cū yeri cū
catāgoñarījēpū cū caátimasñētēlē bui yū pūame yū
majū yū caátimasñērē yū átijāñabujiocuti?”

30 Tunu bairoa, “‘Dios, yū mena mū ñujāñuñā,’
Diore qūñ jēnirī bero, tie ugariquere yū
caugamiatacūārē, ¿dopēñrā tie waibucū riire
yū caugaro īñarī, roro na busupainucūñati?” ī
jēniñabujioñmi.

31 Bairo cabaimiatacãärẽ, m̄ajãärẽ atore bairo Ígu ñiña: Waibutoa riire uga, etiriquere eti, o ap-eye ūnie m̄ajãä caátinucüríjẽ cãärẽ ása, tore bairo m̄ajãä caátie júgori aperã cãä Diore cã na basapeo joroque m̄ajãä caáto to cañuata.

32 Caroaro átiänajécula. Noa ūna camasã aperã roro na átio joroque átijagoeticõäña. Judío majã, aperã judío majã caãmerã ūna cãärẽ tore bairo áti ñoeticõäña. Aperã, marã yarã, Dios ya poa macãäna cañubueri majã cãärẽ tore bairo roro na átio joroque ápericõäña.

33 Bairi yu cãä tocãncacãni jãñurípua Dios cã cañajesopee ūnie tocãncacã wãmerẽ yu átijagonucũña. Yu majã caroaro yu caãnipeere yu áperinucũña. Aperã roque caroaro na caãnimasípee ūnie pãamerẽ jícárõ tãni na yu áti ñonucũña. Bairo yu caáto, na cãä roro na caátaje wapare netõrõ, Dios tãpu na caetajíatiparore bairo ï, tore bairo yu cãä yu átinucũña.

11

1 Bairi, yu, Cristo cã caátiere ñacõrõ caroaro yu caátorea bairo m̄ajãä cãä caroaro yu caátiere ñacõrõ átiänajérẽ átiänimasíña.

Las mujeres en el culto

2 Mujãä pãame yare tãgoñarõ, m̄ajãä yu caquetibujericarore bairo caroaro jícárõ tãni caroa wãmerẽ m̄ajãä áticõä ninucũña. Tiere queti tãgori m̄ajãä mena yu useaniña.

3 Mai, atie cãärẽ m̄ajãä camasírõ yu boyo: Cristo pãame marã caãmharẽ caãnjügou, carapoare bairo caãcã niñami. Bairi tunu caãmã canãmocãcã pãame carõmio, cã nãmorẽ caãnjügou, cõ rupoare

bairo caācū niñami. Dios, Cristore caānijūgo, cā rupoare bairo caācū cū caānorēā bairo caāmu cāā cū nāmorē caānijūgo niñami.

⁴ Bairi ni jīcāū ūcū caāmu Diore cū jēnigh, o Dios yaye macāājērē cū caquetibujuparo jūgoye, jutii asero, o apeye ūnie mena cū rupoare peotori cū cajēniata, Cristo cūrē caānijūgo, cū rupoare bairo caācūrē cū nācūbūgoecu átiyami.

⁵ Tunu bairo jīcāō ūcō carōmio cāā Diore cū jēnigo, o Dios yaye macāājērē cō caquetibujuparo jūgoye cō rupoare jutii, o apeye ūnie mena cō capeotoeticōāta, cōrē caānijūgo, cō manapure cū nācūbūgoeco átiyamo. Cō manapure cabotio ãnirī cō poare cajuapere reecōārīcōrēā bairo baiyamo yua.

⁶ Bairi jīcāō ūcō carōmio cō rupoare cō capeoto-gaeticōāta, jicoquei cō poare cō cajuare peyocōārotiro ūnuña. Bairo átirotimiocūā, cō capoa tarotiataje, o cō capoa juarepeyorotiatajere cō cabobotūgoñaata, toroque cō rupoare cō būgatoáto apeye ūnie mena yua.

⁷ Caāmu roque cū rupoare cū būgatoeticōāto. Mai, caāmu pūame, Dios bauriquere bairo cabau, Dios cū caqūēnojūgoricu majū niñami. Tunu bairoa Dios nocārō caroaro cū caānajē cūtiere bairo cabau, majū niñami, caāmu pūame. Carōmio pūame roque caāmu cū caānajē cūtiere bairo cabau majū niñamo.

⁸ Bairi merē atore bairo marī masīñā: Mai, carōmio rupa, mena nerī cū qūēnoesupi Dios caāmu, waru ðwārō macāātō mena nerī roque carōmiorē cō qūēñōñupi Dios carōmio caānijūgoricore.

9 Carõmio jãgori mee caãmarẽ cã qüenoñupí Dios. Caãmu jãgori roque carõmio caãmu mena caãnipaore cõ qüenoñupí Dios.

10 Bairo caãmu roca cõ carotimasírijé jãgori carõmio phame jutii asero ūno mena cõ rupoare bugatori caquetibujupao niñamo. Tunu bairoa ángelea majã cõ rupoare bugatori cõ caãno na caãajesoparore bairo ïõ, tore bairo cõ caáto ñuña.

11 Tore bairo caroca carotimasõ carõmio cõ caãnimiatacãärẽ, ni jícã ūcã Cristo ya carõmio jãgori mee caroaro caátiãimasñnucũ mácumi. Tunu bairo dico jícã ūcõ Cristo yao caãmu jãgori mee caroaro caátiãimasñnucõ mácõmo. Na pugarãpha yeri ñajãäõ joroque na caãmeo átipeere bojãgoyupi Dios.

12 Merẽ cariape marĩ masiňa: Carõmio caãnjãgoricore caãmu rupa mena jãgori cõ qüenoñupí Dios. Bairo cabaimiatacãärẽ, cabero caãmu phame tunu carõmio mena jãgori buiamasñami. Na pugarãpha Dios cã caqñenorïcãrã majã niñama.

13 Bairi mujãä majãä tãgoña beseya mujãä caátipee cañurijerẽ. Bairi, “Carõmio cõ rupoare apeye ūnie mena peotoeco Diore cõ cajénirõ ñurõ,” mujãä cañata, ñuëtñia.

14 Merẽ, caãmua marĩ caãnajé çatiere camasírã marĩ ãniña. Bairi caãmu cã poare juareecu, pairo butiori cã caãmata, boboojãñuña cárẽ, poa yowerije cã cacãgoro jãgori yua.

15 Bairo marĩ caãmua phame marĩ cabaimiatacãärẽ, carõmio roque cõ poare butiori cõ caãno ñuña. Poa yowerije cãgori cõ caãnie cõ jesoye majã

āno baiya. Cō poa cayowerije p̄uame cō r̄upoare catorije cō jesoye majū Dios cā cacūrīqūē niñā.

16 Bairo yu cañquetibujurijere tāgomicāā, ni jīcāā ūcāā, “Bairo mee niñā,” caibusubotiogaure atore bairo cā camasīrō yu boyā: Jāā, caquetibujuri majāā, bairi aperāā, Dios ya poa macāāna ūubueri majāā cāā ape wāme marī caátiñijāgoatajere marī masīetīñā. Tie yu caquetibujuriye jetore marī masīñā.

Abusos en la Cena del Señor

17 Mai, ato jāgoye m̄ujāärē yu cawoatujopeeere tāgoñarī m̄ujāā mena yu ūseanimasīetīñā. M̄ujāā p̄uame neñarī ūubuerā, Dios mena nemojāñurō tāgoñatutuao joroque m̄ujāā caátiparo ūnorēā, cā mena m̄ujāā caānie to royetuaao joroque roro m̄ujāā átinucūñā.

18 Cañijāgoro atore bairo ūi quetibujunucūñama jīcāärā m̄ujāā mena macāāna: “Nubuerā neñarā na majū jīcārō tāni tāgoñarī neñaetinucūñama. Na majū āmeo ricawatiri jīcārō ūbuemasīetīñucūñama,” m̄ujāā ūnucūñama. Bairo yu na cañquetibujunucūñjērē baipua cariapea yu tāgoya.

19 Torea bairo m̄ujāā baicōā ninucūgarā. Tore bairo m̄ujāā cabairije cañuetie cañimiatacāärē, m̄ujāā catāgoñaricawatirije jāgori yua, “¿Noa p̄uame Jesucristore catāgoñsarā majū na ãniñati?” marī i masīgarā.

20 Bairo ricawatiri, caroaro caāmerā ãnirī Jesucristo riaḡa jāgoye cā caugatusariquere tāgoñarī ūgarā, roro majū átigarā, m̄ujāā neñanucūñā. Marī Quetiupa ūriaḡa jāgoye cā

cabuerā mena cū caugat̄asaricarore bairo mee majū m̄ejāā átinucūñā.

21 M̄ejāā p̄ame ugari capaʉ caetaro, tocānacāñp̄ua cajūgoyea ugariquere jeeri pairo m̄ejāā ugajūgoye c̄tinucūñā. Bairo cajūgoyea m̄ejāā caugaweyoroi, aperā p̄ame bocáqueya cotenucūñama. Tunu bairoa cūmurī tānip̄u aperā m̄ejāā mena macāāna cāā use ocore etinucūñama.

22 Bairi m̄ejāārē ñiñā: ¿Dopēirā m̄ejāā ya wi-irip̄a ugariquere uga, o use ocore eti, m̄ejāā áperiyati, tore bairo átigamirācāā? Tunu bairoa, ¿dopēirā Dios ya poa macāāna ñubueri majārē na m̄ejāā n̄acāb̄ugoe tinucūñati? Tunu bairoa aperā, apeye ūnie cacāgoena cāā roro bobooro na majū na tāgoñao joroque m̄ejāā átiya. Bairi, ¿ne ūnie p̄amerē m̄ejāā ñicati? “¡Ñujāñuñā! Caroaro majū m̄ejāā átiya,” ¿ñicati? Tore bairo roro m̄ejāā caátiere ñiarī, ¿dopēi, “Ñujāñuñā,” ñibujiocuti? ¡Tore bairo ñiecū, tame!

*La Cena del Señor
(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)*

23 Mai, yʉ p̄ame marī Quetiupaʉ yure cā caquetib̄uñricarore a bairo m̄ejāārē atore bairo yʉ quetib̄uñwʉ: Marī Quetiupaʉ Jesure cā cabʉsujābuitiri ñamia caāno, cā p̄ame cā cabuerā mena neñarī cā wāmop̄u pāārē neñup̄u.

24 Bairo ne yaparo Diore cā jēnirī bero careco-macā pebatori cā cabuerārē na nunirī, atore bairo na ññup̄u: “Atie pan yʉ rupaʉ niñā. M̄ejāārē yʉ cari-abojarije macāñjē niñā. Bairi m̄ejāā cā cabero atore bairo yʉ caátiere tāgoñarī pāārē m̄ejāā bato ugancūgarā.”

25 Tunu bairoa ásupu Jesús: Pāärē uga yaparori bero, cā wāmopu copa etirica bapare nerī atore bairo na īñupū cū cabuerārē, “Atiru macāajē use oco p̄ame yu rií niña. Camasārē netōōgu yu ria-coaḡ. Bairo yu cariápee jāgori cawāma wāme camasārē Dios cā caátibojacūrijē niña. Bairi di rāmu ūno m̄jāā caetiri rāmu cārō use ocore etirā, yu caátajere tāgoñarī m̄jāā átinucūgarā,” īñupū Jesús.

26 Bairi m̄jāā p̄ame Jesucristo cā caátajere tāgoñarī pāärē uga, bairi use oco cārē m̄jāā caet-inucūrō cānacānia Jesucristo marī cā cariabojari-quere masīrī áti īnorā m̄jāā átinucūña. Tore bairo áticōā ninucūña mai marī Quetiupau ati yepapu cā caatíparo jāgoye.

Cómo se debe tomar la Cena del Señor

27 Bairi caroaro ása. Ni jīcāā ūcū marī Quetiupau cā caátatore bairo pāärē uga, o use oco cārē eti, átimicāā, nucūbugorique mano cā caápata, roro ácu átiyami. Marī Quetiupau cā rupaū mena roro popiye bairi yucupāipu cā cariariquere nucūbugoecure bairo ácu átiyami. Bairi tore bairo cā caápata, roro cā caátie wapa pairo nigaro.

28 Bairo cabairo jāgori tocānacāipua na yeripu catāgoñabeseparā niñama, marī Quetiupau yaye macāajē pan, bairi use oco cārē na caetiparo jāgoye mai.

29 Bairi m̄jāā yeripu caroaro tāgoñajāgoyetiena, Jesucristo yaye macāajērē uga, o eti, m̄jāā caápata, roro popiye m̄jāā cabaipee wapare macāärā nucūbugoricaro mano eti, uga m̄jāā átinucūgarā.

30 Tie jāgori mujāā mena macāāna capāārā riaye painucūñama. Tunu aperā catutuaena cūā ninucūñama. Tunu bairo tie jāgori aperā jīcāārā mujāā mena macāāna baireyupa. ¿Tiere mujāā masiētīñati?

31 Bairi marī majūā marī yeripa marī catāgoñarījē mena roro marī caátinucūrījērē caroaro marī rupaue marī catāgoñabesepoyocōāta roque, marī Quetiupau p̄ame marī yaye wapa, roro popiye marī baio joroque áperibujioumi.

32 Baipua, marī Quetiupau p̄ame roro popiye marī tām̄o joroque cā caápata, caroaro marī caānipeere marī beyou, tore bairo marī átinucūñami. Bairo marī cā caáto jāgori marī p̄ame ati um̄recóo macāāna roro popiye cayasiparā mena roro marī catām̄oetiparore bairo ī, tore bairo marī átinucūñami.

33 Bairo cabairoi, yu yarā yu camairā, di rām̄u ūno neñapori Jesucristo riaḡu jāgoye cā caugariquere tāgoñarī mujāā caugari rām̄u caāno tocānacāp̄urea āmeo yuri, jīcārō ugancūña.

34 Bairi ni jīcāā ūcū mujāā mena macāācū batioro majū queyari mujāā caírōrē bairo cū cabooticōāta, cā ya wiipua cā ugacōāto ugariquere. Mai, Dios p̄ame neñapori mujāā cauganucūrījērē cā canucāb̄goetie jāgori roro popiye cā baio joroque cā caáperiparore bairo ī, cā ya wiipua cā ugacōāto. Baipua, apeye yu cañquetibujugarijere mujāārē iñau acúp̄u, caroaro mujāā yu quetibuj̄u qūēnonemogu.

12

Los dones espirituales

1 Yu yarā, Espíritu Santo jāgori marī joyupi Dios tocānacā wāme, caroa wāme marī caátiānimaslpere. Tie macājērē mujāā camasīrō yu boyā.

2 Merē atiere mujāā masīrā: Mai, Jesucristo yaye quetire catāgosarā mujāā caāniparo jāgoye roro wericarā jāgūēärē cañtoecorā majū mujāā ãnimiwā. Cacaapee īñaena wericarā ūna cabusuenarē na mujāā īroanucūwā.

3 Bairi atiere mujāā camasīrō yu boyā: Ni jīcāā ūcū, “¡Jesure roro cū baiáto!” cañbusuetipau niñami, Dios Yeri Espíritu Santo jāgori cabusunucūā cū caāmata. Tunu bairo ni jīcāā ūcū, “¡Jesús yu Quetiupau jīcāā niñami!” ī masīetīñami Espíritu Santo cū catutuarije jāgori cū yeripu cū cabusueticōāta.

4 Bairi Dios yarā capāärā na caānimatacūärē, tocānacāpurea ricaati jeto masīrīqūē caroa wāme na caátipeere jonucūñami Espíritu Santo. Bairo capāärārē ricaati jeto caroa wāme na caátipeere cajonucūā puame jīcāā niñami Espíritu Santo.

5 Tunu bairoa capee wāmerī camasārē na marī caátiroamasīrījē ninucūña. Tie bairo marī caátimasīnucūrījē puame jīcāā marī Quetiupau cū caátiroticūrīqūē niña.

6 Tunu bairoa capee wāmerī cū catutuarijere marī caáti īñopeere marī jonucūñami Dios. Bairo tocānacāpurea ricaati marī jomicāā, Dios jīcāā marī caátipee tocānacā wāmerē marī quetibujunucūñami.

7 Dios puame cū yarā caāna tocānacāpurea cū Yeri Espíritu Santore jonucūñami, cū jāgori nipe-

tiro aperārē caroaro marī caátiānimasīparore bairo ī.

⁸ Marī jīcāārārē cā, Espíritu Santo jāgori Dios p̄ame masīrīqūē mena cā yaye quetire marī quetibujō joroque átinucūñami. Tunu bairoa aperārē Espíritu Santo jāgori nocārō camasīpetirārē bairo majū na quetibujō joroque átinucūñami.

⁹ Jīcāārā Espíritu Santo jīcāā jāgori catāgoñatutuarā ninucūñama. Tunu bairoa aperā Espíritu Santo jāgori caroa wāme na caátipēe Dios cā cajorijere upari camasā cariarārē na catiomasīnucūñama.

¹⁰ Aperā jīcāārā Dios yaye macāājē átijēñō ñnomasīrīqūērē upanucūñama. Aperā Dios na cā caquetibujārotirijere tāgori bero, caroa quetire quetibujānetōnucūñama camasārē. Aperārē Dios p̄ame wātī yaye macāājērē, o Espíritu Santo yaye macāājē quetibujāriquere caroaro na catāgobesecōñamasīpeere na jonucūñami. Aperārē, apeye b̄usūrique catāgomasā manierē na b̄usūmasīō joroque átinucūñami Dios. Tunu bairoa aperārē tie apeye b̄usūrique caīrijē catāgoa manierē na quetibujā āmewiyo joroque átinucūñami Dios.

¹¹ Tie nipetiri wāme caroa marī caátipēere Espíritu Santo jīcāā jāgori tore bairo capee wāme marī átimasīña. Cā, Espíritu Santo p̄ame caroa wāme camasārē na caátipēere cā cajogari majā tocānacāāp̄area na jonucūñami.

Todos pertenecemos a un solo cuerpo

¹² Merē mujāā masīña marī rupaū cabairijere: Marī rupaū p̄ame jīcā rupaū nimirōcāā, capee

wāme c̄utiricawatiya. Tore bairo Jesucristo ya poa macāāna cūā jīcā rupaure bairo caāna marī āniña.

13 Tore bairo noo caāna cārō judío majā, judío majā caāmerā, aperā ūmua rotiepericarā, o caroaro caānicōārā cūā jīcā ū rupaue caāniparārē bairo Espíritu Santo jāgori cabautiza ecoricarā majū marī āniña. Tunu bairoa cā yaue Espíritu Santo jīcārēa nipetiro cacāgorā marī āniña.

14 Mai, marī rupaue p̄uame jīcā rupaue nimirācāā, capee wāme c̄utiricawatiya.

15 Bairi īcōñarī m̄ujāā yu quetibujupa: Marī rupo, cabusmasīrī rupo caāmata, atore bairo ībujiro: “Yua, wāmo mee ānirī, rupaue macāā rupo mee yu āniña,” ī busubujioro. Bairo caīrī rupo ānirī rupaue macāā rupo ānijānacoa baietibujioro.

16 Tunu bairoa marī āmorō cabusmasīrī āmorō caāmata, atore bairo ībujiro: “Yua, caapee mee ānirī rupaue macāā āmorē mee yu āniña,” ī busubujioro. Bairo caīrī āmorō ānirī rupaue macāā āmorō ānijānacoa baietibujioro.

17 Bairi tunu marī rupaue petiro caapea jeto caāmata, ¿dope bairo marī tūgomasībujocuti? Tunu bairoa marī rupaue petiro, āmoo ope jeto caāmata, ¿dope bairo apeye ūnie cajusurijere marī wīnimasībujocuti?

18 Bairo cabairoi, Dios p̄uame marī rupaure qūlēnojūgo, ti rupaue macāājē nipetirije mena marī caātimasīpee, cā cabororea bairo jīcārō tāni marī qūlēnoñupī.

19 Bairi marī rupaue macāātō jīcārō ūno jetore bairo marī rupaue caāmata, rupaue ānijīāti petietibujioro.

20 Bairo marī rupaue macāājē caātimasīrījē capee

cawāme chtiricawatimiatacārē, cariaperā marī rupaₘ pₘame jīcā rupaₘ āno baiya.

²¹ Bairo jīcā rupaₘ caāno jāgori caapea pₘame cabₘsₘrica caāmata, wāmorē atore bairo ī masīetībujiro: “Mu yₘ boetiya,” ī masīetō. Tunu bairoa marī rupoa pₘame rāporire: “Majāā yₘ boetiya,” ī masīetō.

²² Bairo pₘame marī bainucūña: Marī rupaₘ macāājē caātitutuaetiere bairo marī caīñanucūrījē pₘamerē netōjāñurō marī bomasīnucūña.

²³ Bairi tunu marī rupaₘ macāājē cabₘgoro macāājērē bairo marī caīñanucūrījē pₘamerē netōjāñurō caroaro maijāgori marī cāgonucūña. Tunu bairo marī rupaₘ macāājē bauro caāmerē pₘamerē caroaro marī jutii jāñatonucūña.

²⁴ Tore bairo átimirācāā, bauro caānie marī rupaₘ macāājē pₘamerē marī jutii jāñatoetinucūña. Dios pₘame jīcārō tāni caroaro áticūñupī marī rupaₘ macāājērē. Bairi marī rupaₘ macāājē, cabₘgoro macāājē marī camaijāgoetie pₘame caroaro to caānimasīpeere boyupi Dios.

²⁵ Marī rupaₘ jīcā rupaₘ caāno jāgori nipetiro marī rupaₘ macāājē mena jīcārō tāni marī capaa-masīparore bairo ī, ricaati wāmerī jeto marī rupaₘ macāājērē cūñupī Dios.

²⁶ Bairi jīcārō ūno marī rupaₘ macāātō cariaye tuata, caroaro jīcārō tāni marī ānimasīetīña, ap-eye marī rupaₘ macāājē carₘsarije menarē. O tunu bairoa jīcārō ūno marī rupaₘ macāātō cariaye tuatatore marī caₘcoti catioata, caroaro jīcārō tāni useanirī marī rupaₘ macāājē mena marī ānimasīña.

²⁷ Baipₘa, atore bairo majāārē ī quetibₘjₘ

masiõgħu niñha: Mhajjā ānipetiro Jesucristo yarā, cū rupaure bairo caäna majū mhajjā āniña. Bairo cū rupaure bairo caäna ānirī mhajjā tocānacāħpha cū rupaħ macājē tocānacā wāme caäniricawatiore a bairo caäna majū mhajjā āniña.

28 Bairi Dios pħame atore bairo cū ya poa macāaña īñubueri majā menarē na cūñupi: Caänijugoro, cū caquetibħu jħirotijorā apóstolea majārē na cūñupi. Na berore profeta majārē na cūñupi. Na, profeta majā berore jħegoñubueri majārē na cūñupi Dios. Na berore aperā cū yaye macājē caroare caätijēño īñoparārē na cūñupi. O aperā cariarārē cacatiori majā cūärē na cūñupi. Aperā camasārē caroaro cajuxati majā cūärē na cūñupi. O aperā īñubueri majā quetiuparā caäniparā, o aperā apeye busurique catugħomasia manierē cabusħumasiparā cūärē na cūñupi Dios.

29 Bairapħa, tocānacāħpha apóstolea majā ānimasietiñħama. Tunu tocānacāħpha profeta majā āmeriñucuñħama. Tunu bairoa tocānacāħpha cajħegoñubueri majā ānimasietiñħama. Tunu tocānacāħpha Dios yaye macājē caroare caätijēño īñomasirrā āmeriñucuñħama.

30 Tunu bairoa tocānacāħpha Dios cū catutuar-ijere upari, cariarārē na catiomasietiñucuñħama. Tunu bairoa apeyera nipetiro camasā apeye busuriquere busuetinucuñħama. Tunu apeyera jiċċārā jeto apeye busurique macājērē tħogħmasiñ berō cařiżżeरē camasārē na quetibħu āmewiyomasietiñucuñħama.

31 Bairi mhajjā pħame caroa wāme mhajjā caätipeere Espíritu Santo cū cajogarije macājē netoġjāñurō caroaro jħátmasietiñqūrē bootagħoñarī

caroaro átiāña.

El amor

Mai, yu p̄ame m̄jārē netōjāñurō caroaro m̄jāã caátimas̄peere m̄jāã yu quetib̄j̄unemogu:

13

1 Yu p̄ame aperā camasā b̄suriquere, o ángelea majā b̄srique cūärē Dios yu cū cajorije jūgori cabusumasī majū nimicāä, camasārē camaiecū yu caāmata, dope bairo caápei majū yu ãniña. Äpōä tii ūnorē roro capaapatowācōärē bairo caátiäcū yu ãnibujio.

2 Tunu bairoa Dios yu cū caquetib̄j̄rijere camasārē caquetib̄j̄netōmasī yu ãnibujio. O tunu bairoa nipetiro Dios cū caátippee camasā na camas̄tēfē cūärē camas̄peyoyu yu ãnibujio. O apeyeratunutocānacā wāme ñe r̄usaricaro mano caroaro camas̄peti majū yu ãnibujio. Bairo caäcā nimicāä, camasārē camaiecū yu caāmata, dope bairo caápei majū yu ãniña. Tunu bairoa nocārō netōõrō t̄goñatutuariquere cacāgo yu ãnirī ûtāñ ūnorē aperopu caárotimasī majū nimicāä, peeto ūno camasārē yu camaieticōäta, cabugoro macääcūrē bairo majū yu ãniña.

3 Tunu bairoa nipetiro yu cacāgorijere cabopacarārē na yu batopeyocōäbujiou. Bairo na batomicāä, narē cañamaiecūrē bairo yu catāgoñaata, bairo áticūñ yu átibujio. O aperārē maietimicāä, narē yu cariaboaata, wapa mano cabugoroa riau yu baibujio.

4 Mai, bairi ãmeo mairīqūñ p̄ame atore bairo ãnajē cūtaje niña: Roro aperā marī na caátimiatacūärē, na cañjērē, o na caátiere marī

nucācōamasīña. Tunu bairoa camasā mena caroaro átiānajē niña. Tunu aperā na cacūgorije cārē narē marī camaiata, marī īñaugomasīétīña. Tunu aperā netōjāñurō, marī majūā tāgoñarī aperārē baibotiori marī caāmata, camasārē camaiena marī ãniña.

⁵ Camasārē cañnamai p̄ame camasārē roro bororije ī b̄suetinucūñami. Tunu bairoa jīcāñā ap-eye ūnierē cabotūgoñaurē bairo baietinucūñami. Āmeo mairīqūē p̄ame āmeo asiarique mee niña. Tunu bairoa āmeo mairīqūē p̄ame yoaro marīrē roro caátacū mena asiānajē mee niña.

⁶ Bairi aperā camasā carorije macājērē na caáto īñarī ūseani tāgoñuetinucūñama camasā caāmeomaimasīrā p̄ame. Caroaro cariape na caátiānie p̄amerē īñajesori tāgoñā ūseaninucūñama.

⁷ Bairi ni jīcāñ ūcū camasārē camaimasī cū caāmata, nipetiro popiye baimicāñ, caroaro tāgoñanetōrī, caroaro maimasīcōā ninucūñami. Tunu bairoa aperā roro na caátimiatacūrē, narē īñamairī na cūñ caroaro na caānipeere masīrī na mena cariape tāgoñatutuacōñāñami. “Caberop̄ caroaro átigarāma,” na ī tāgoñarī na maicōā ninucūñami. Bairo caroaro na caānipeere borī, cū cūñ caroaro jīcārō tāni tie nipetiri wāme Dios cū cajorijere átiāninucūñami.

⁸ Bairi āmeo mairīqūē di rāmū ūno capeti- etipee majū niña. Jīcā rāmū caāno camasā ape rāmū cabaipeere caquetibujumirīcārā quetibujū jānacoagarāma. Tunu bairoa apeye b̄sūrique cūrē b̄sujānacoagarāma. Dios yaye quetire camasā na cabuenucūrījē cūñ cabero manigaro, merē jīcārō

tāni nipetiro marī camasīpetiro jāgori yua.

9 Āme ati yateare Dios yaye macāājērē marī masīpeyoetiya. Torena, cā yaye queti cāārē jīcārō tāni marī quetibājhā peyomasītīñā. Marī camasīpeyojīātipee marī r̄usamajūcōāña mai.

10 Bairi āme ati yatea caāno peeto masīrī marī caquetibājhānininucūmirījē peticoagaro, Jesucristo tunu etari nipetiro jīcārō tāni caānierē marī cā camasīrī rāmu caāno yua.

11 Ícōñarī mājāā yā quetibājhāpa: Mai, yā pāame cawīmaħaca ācūpū, cawīmaħ ya wāme bāsū, tāgoña, o tāgoña besemasī yā baiāninucūwū. Bairo cabairicū nimicāā, āmerē cabācū niācū, nipetiro cawīmaħ yā caānajē cātajere yā cūpeyocōāwū.

12 Torea bairo āmerē mai Dios yaye macāājē nipetirijere marī masīpeyoetiya. Êñoorō caroaro cabauetopū ïñarārē bairo caroaro marī masīpeyoetiya mai. Bairo āmerē baimirācāā, jīcā rāmu caāno nipetiro, caānorē bairo jīcārō tāni cariape marī ïñamasīpeyocōāgarā. Mai, ati rāmu caāno nipetirore marī masīpeyoetiya. Ape rāmu caāno roque Dios marī yerire jīcārō tāni cā camasīpeyororea bairo marī cāā tocānacā wāme Dios yaye macāājērē marī masīpeyocōāgarā jīcārō tāni yua.

13 Bairophā, itia wāme niñā tocānacā rāmu caānicōānininucūpee: Jesucristo mena tāgoñatutuarique, bairi Dios marī cā cajopeere marī cacoteāninucūrījē, bairi marī caāmeomairījē cāā yua. Bairo itia wāme caānimajūrījē caānimiatacāärē, jīcā wāmea niñā netōjāñurō caānimajūrījē: āmeo mairīqūē jeto.

14*El hablar en lenguas*

¹ Bairi majāā puame tocānacā rāmua āmeo maicōā ninucūña. Bairo caroaro caāmeomaimasIrā ãnirī yua, caroa wāme majāā caátipee Espíritu Santo jāgori Dios cā cajorijere caroa wāmerē bootāgoñarī bttioro Diore cā jēniña. Ati wāmerē Diore majāā cajēniata roque, ñumajūcōāña; Dios majāā cā caquetibujurijere tāgori bero, Dios yaye quetire camasārē majāā caquetibujunetōpeere majāā cajēniata roque, ñuña.

² Mai, ni jīcāñ ūcū apeye busu^{ri}quere cabusumasñnucūñ puame, camasā mena busu mee, Dios mena jeto busu átinucūñami. Bairi ni jīcāñ ūcū camasocu apeye busu^{ri}que mena cā cabusu^{ri}jere tāgomasiéñnucūñami. Espíritu Santo cā camasñorō jāgori tore bairo busuñnucūñami. Bairi ni ūcū tie busu^{ri}que mena cā caigarijere tāgomasiéññami.

³ Apei Dios yaye macājērē tāgori bero, camasā ñubueri majārē caquetibujunetōnucūñ roque, na yeripu cariape na tāgossao joroque átimasñnucūñami. Tunu bairo caroaro na tāgossanemo joroque jīcārō tāni na juátinemomasñnucūñami.

⁴ Apeye busu^{ri}quere cabusumasñnucūñ puame cā majū yeri mena Diore nemojāñurō cā masiō joroque ách u átiyami. Apei, Dios yaye macājērē tāgori bero, camasārē caquetibujunetōnucūñ puame roque nemojāñurō Diore na masiō na átimasñnucūñami Dios yarā ñubueri majārē.

⁵ Baipua, yu puame majāā nipetiro apeye busu^{ri}quere majāā cabusu^{ro} bomicāā,

netōjāñurō Dios yaye macājērē tāgori bero, camasārē caquetibujunetōrā ūna mujāā caānie roquere yu bojāñā. Apeye busuriquere busumasīrqūē netōjāñurō ūna Dios yaye quetire caquetibujunetōrā ūna majāē pāame roque. Bairopa, ūnunetōbujiōrō, apeye busurique caquetibujurijere tāgoāmewiyori bero, ūnubueri majārē na yeripu caroaro na tāgoāsanemo joroque marī caátimasīata.

⁶ Bairi yu yarā, apeye busurique mujāā catāgoetie mena busumasīrī mujāā tāpū yu caquetibujunesēāta, dope bairo mujāārē yu áperibujio. Dios jāārē cā caquetibujerotirijere mujāā catāgorije mena busuri mujāārē yu caquetibujata roque, ūnjāñuña. Tunu bairo cariape macājē jāā camasīrījērē yu caquetibujata, ūnjāñuña. Tunu bairoa Dios yaye macājē quetire tāgori bero mujāārē yu caquetibujunetōrījē, o caroaro mujāā caátiānipeere yu caquetibujunucūrījē roque, ūnumajūcōāña.

⁷ Tunu apeyera merē mujāā masīña basarique macājē cabairijere: Tōrōā, o paricaro arpa ūno ricaati wāme jeto cabusurique cāgoeticōāta, tie wāmerē marī wāmeti masīētibujiorā.

⁸ Tunu bairoa camasā na wapanarē na capajīrātīpāure, putiricaro trompetare cā caputimi- atacūārē, baujaro wāmecuto cabusurique cāgoeticōāta, ni jīcāū ūcā cā wapanarē pajāā ūamasīēcāmi.

⁹ Torea bairo baiya, mujāārē apeye busurique mena mujāā caāmeoquetibujata. Mujāā cabusurije mujāā catāgomasīrījē mena mujāā caāmeoquetibujata roque, nipetirije mujāā caīrījērē caroaro mujāā tāgopeyo masīcōāña. ¡Tore

bairo mujjāā catūgorije busurique mena mujjāārē na caquetibujeticōāta, cabugoro busurecōārā átibujiorāma!

10 Merē marī masñña. Ati umurecóore capāārā niñama masapoari ricaati wāme jeto cabusunucūrā. Bairo capee busurique caānimiaatacūrē, tocānacā wāme busurique tiere cabusurā tāgomasírīqūē niñña.

11 Bairo jīcāā cā ya poa macāājē busurique mena yure cā cabusuro, yu catūgomasíetīcōāta, yu puamerē apeye busuri majā ya poa macāācūrē bairo niñaumi. Tunu bairoa yure cabusū ūcū puame, yu cabusurijere cā catūgomasíetīcōāta, cā cārē apeye busuri majā ya poa macāācūrē bairo cā niñabujioa.

12 Mujjāā puame roque caroa wāme mujjāā caátipee Espíritu Santo cā cajogarije macāājērē butioro cajēninucūrā mujjāā ãniña. Bairo caāna ãnirī marī yarā Diore caíroari poa macāānarē cajuatinemopee ūnie puame roquere netōōrō bootugoñananucūña, marī Quetiupau mena na catūgoñatutuanemoparore bairo ñrā.

13 Yu cañquetibujurore bairo cabairo jūgori ni jīcāā apeye busuriquere cabusumasíncūcā cā caāmata, tie cā cabusurijere cā catūgoāmewiyomasípee cārē cā jēniáto Diore.

14 Ni ūcū Diore jēni, apeye busurique mena cā cajēniata, cā yeripu Espíritu Santo cā caāno jūgori jēni átiyami. Bairo cā, Espíritu Santo mena jēnimicūā, cā cajēnirījē caírījērē tāgomasíetīñami cā majū rupau puame.

15 Bairi, ¿dope bairo cā átijēnibujiocuti? Bairo puame cā áparo: Espíritu Santo cā catutuarije mena

apeye busriquei jenimicã, cã cajenirijẽ cãärẽ tügoämewiyomasñrĩ cã jeniáto. Tunu Espíritu Santo cã catutuarije mena apeye busriquei basamicã, cã cabasarije cãärẽ tügoämewiyomasñrĩ Diore cã basapeoáto.

16 Bairo Espíritu Santo mena jeto Diore cã cajenibasapeoata, ni ûcã apei tügomasñcümi, tiere catägojeyaetinucüñ anirĩ. Bairo catägoecu anirĩ cã cã Diore mujãä cabasapeoro, mujãä jubasapeo nemomasñcümi. Tunu bairoa, “Dios, jää mena mu ñujãñuña,” iñjenimasñcümi, mujãä cajenirijerẽ cã catägoeticõáta.

17 Diore mujãä cabasapeorije cañumajücõamiatacãärẽ, aperã catägorã puamerẽ nemojäñurõ na yeripu Diore na tügousao joroque mujãä átimasñtüña, tore bairo apeye busrique mena jeto Diore mujãä cabasapeoata yua.

18 Yu puame apeye busriquere mujãä netöjäñurõ yu busumasñña. Bairo cabusumasñ anirĩ butioro Diore, “Yu mena mu ñujãñuña,” cã ñi basapeonucüña.

19 Bairo busumasñmicãä, ñubueri majäre quetibuju ãç puame, jicã wämo cänacã risero ûnoa yu quetibujuganucüña, caroaro na catägomasñparore bairo iñ. Capee risero puga wämo petiro cänacã mil cärõ majü apeye busriquere yu cabusuata, yu cañrijerẽ tügopeyomasñtübujiõrama.

20 Torena, yu yarã, cawimarã na catägomasñjüatetore bairo baieticõña. Cabutoa tügoñaricärõrẽ bairo tügoñaricqüẽ cütiri caroaro tügomasñpeyocõña yu caquetibujurijere. Carorijere cawimarã na catägousamasñtõrẽ

bairo mujāā cāā carorije macāājē puame roquere ápericōāña.

21 Mai, Dios cā caroticūrīqūrē na cawoaturica tutipu cāārē atore bairo ī, quetibuju woatuyupa: “ ‘Ape yepaa macāānarē yu puame na yu quetibuju rotijogu apeye busuriqe mena yu ya poa macāāna camasārē. Bairo aperā jāgori yu caquetibujumiatacāārē, tie apeye busuriquere catāgoena ānirī nemojāñurō yu yaye quetire tāgousaetigarāma,’ īñupī marī Quetiupu,” ī woatuyupa.

22 Bairi apeye busuriqe puame, aperā Diore camasīñarē na yeripu cā na tāgoñamasacatio joroque átajere bairo ãno baiya. Merē Diore camasīrīcārārē nemojāñurō Dios mena na tāgoñanemo joroque átajere bairo mee niñā. Bairo cabaimiatacāārē, Dios yaye macāājērē tāgori bero camasārē quetibuju netōrīqūē puame roque, ñubueri majārē nemojāñurō Diore na masñemo joroque átajere bairo ãno baiya. Diore camasīgaena puamerē tore bairo átimasīā maa marī caquetibujarije ûnie mena.

23 Bairi ni ūcā Diore camasīēcū ñubueri majā ñubuerica wiipu neñaporí nipetiro apeye busuriqe jeto na cabushata, na cañrijērē tāgomasīēcāmi. O bairo catāgouetau ūcā cāā cā caāmata, tiere tāgori, “Camecārārē bairo bushayama,” ī tāgoñabujioumi.

24 Nipetiro mujāā Dios cā caquetibujurotirijere cā yaye quetire camasārē na mujāā caquetibujunetōata roque, ni ūcā Diore camasīēcū, o bairo catāgouetau ūcā cāā, mujāā cañrijērē caroaro tāgopeobujioumi. Bairo mujāā caquetibujurijere tāgori yua, roro cā caátinucūrījērē tāgoñarī,

cā majū yeripu caroa wāme átajere tāgoña besejūgogumi, Diore camasīēcū p̄ame yua.

25 Bairo mujāā caquetibujurijere tāgori bero yua, nocārō roro majū cā caatinucūrījērē jānarī caroa p̄amerē átijūgogumi. Bairo átiri yua, cā rūpopatuuri mena etanumurī Diore cā basapeogumi. Mujāā cūārē, “Dios yarā niñama. Bairi cā yaye macājērē cariape quetibujurā átiyama,” ī tāgoñamasīgumi cū yeripu yua.

Hágalo todo decentemente y con orden

26 Yū yarā, atore bairo mujāārē īgu ñiñā: Mujāā cañubuenēñanucūrīpare, jīcāārā salmos basarique mena Diore na basapeoáto. Aperā Dios yaye quetire na quetibujatō camasārē. O aperā Dios cā camasīōrō jūgori na camasīrījē cūārē na quetibujatō cañubueri majārē. Tunu bairoa aperā cā apeye b̄usuriquere na b̄usuáto. O aperārē tie apeye b̄usuriquere tūgoāmewiyori, tie caigarijere na quetibujatō Espíritu Santo jūgori. Bairo tie nipetirije tocānacāāp̄a mujāā caatiāninucūrījē p̄ame mujāā yeripu Dios yaye quetire nemojāñurō tocānacā rāmuā mujāā masīnemo joroque to caáto ñuña.

27 Bairi apeye b̄usuriquere cabus̄masīrā na caāmata, p̄ugarā, o itiarā cārōā na b̄usunucūáto mujāā caneñarōpare. Tunu bairoa jīcāā bero jeto āmeo wasoari na b̄usuáto tie apeye b̄usuriquere. Bairo apeye b̄usurique mena na cabus̄ro bero, jīcāā ūcū tie caigarijere cā quetibujā masīōáto to caāna ñubueri majārē.

28 Bairo jīcāārā apeye b̄usuriquere na cabus̄masīmiatacāārē, jīcāā ūcū tie caigarijere

caquetibujumewiyomasí cã camanicõäta, apeye busuriquere cabusurã nipetiro na caneñarõpã na busueticõäto. Na majú riape, na yeri mena tãgoñarí Dios cã cañajoropã na busuáto tie apeye busuriquere.

29 Tunu tore bairo aperã Dios na cã caquetibujurotirijere camasãrẽ caquetibujunetõnucûrã cã pugara, o itiarã cãrõã na quetibujuáto. Aperã na mena macãâna narã bairo caquetibujumasírã na caãmata, caroaro nucubugorique mena na tãgobeseáto na caquetibujurijere, “¿Cariape na ññati?” ñrã.

30 Bairo cabaimiatacãärẽ, tipaã caâno Dios pame apei cã bapa catãgoruire Espíritu Santo jûgori cã cã caquetibujurotiata, caquetibuju jûgomiatacu pame cã quetibuju jânacõäto. Bairo cã cajãnarõ, cã pame Dios cã cã caquetibujurotiatajere quetibuju masigumi to catãgori majãrẽ yua.

31 Tore bairo na caátimasíata, tocãnacãpua jícaã bero ãmeo wasoari jeto Dios na cã caquetibujurotirijere na quetibujugarãma camasã cañubueri majãrẽ. Bairo na caátimasírõ yua, na, catãgori majã pame nemojãñurõ Dios yayere masijugogarãma. Tunu bairoa yeri ñajãrñqüe mena tãgoñusagarãma na caquetibujurijere.

32 Bairi ni ûcã Dios yaye macãâjêrẽ camasãrẽ caquetibujunetõnucûã apei pame, aperã cã baparã na caquetibujaro ûno, caroaro tãgoñatutuarique mena cañacotepau niñami. Bairo cã caápata, caroaro cã cã quetibuju masigumi, cãrẽ quetibujuricaro caetaro ññariñ yua.

33 Mai, Dios pame roro mawijioro, o

nucāb̄ugorique mano marī caátie ūnierē īñajesoetinucūñami. Caroaro yerijōrō jīcārō tāni átiānajē p̄uamerē īñajesonucūñami.

Dios ya poa macāña na caátiāninucūrōrē bairo ãña, atore bairo m̄ujāä caáto ñuña:

34 Carōmia m̄ujāä cañubueneñarípaure neñarā bušuena na tāgoáto m̄ujāä caquetib̄ujurijere. Na bušuoteticōña m̄ujāä caneñarōp̄ure nipetiro na catāgorore. Na manapāä na cabairotiore bairo jīcārō tāni na mena na tāgocōamarō. Tore bairo carōmia na cabaiānipeere roticūñupī Dios cā ya tutip̄a cāärē.

35 Bairi carōmia p̄uame jīcā wāme ūno na camasñemogaata, na manapāäärē na na jēniñaáto na wiip̄u etarā na cajēniñagarijere. Carōmio ūcō neñarī ñubuericarop̄u petiro na catāgoro cō cajēniñaata, jesoeiya.

36 Bairi merē atiere camasíparā m̄ujāä ãniña: M̄ujāä mee Dios yaye quetire m̄ujāä masíj̄goyupa. Tunu bairoa m̄ujāä jeto mee tie Dios yaye quetire m̄ujāä tāgoñusaj̄goyupa.

37 Bairo cabairo jāgori ni jīcāä ūcā, “Dios cā caquetib̄ujrotijoü yü ãniña,” caī, o “Espíritu Santo cā camasíöríjē jāgori cariape caíñabesemasí yü ãniña,” caī cāä cā caāmata, “Marī Quetiupau cā carotirijere quetib̄ujü átiyami Pablo,” ī tāgoñamasícōñami.

38 Bairo yü caquetib̄ujorijere cā catāgogaeticōäta, ñubueri majā p̄uame cā cāärē nemojāñurō cā na ñroaeticōäto.

39 Bairo cabairo jāgori yü yarā, yü camairā, m̄ujāä p̄uame Dios yaye quetire quetib̄ujmasírñqüerē netōjāñurō Diore cā jēniña.

Tunu bairoa apeye busariquere cabusrā cūärē na busjāna rotieticōāña.

40 Bairāpua, tocānacā wāmerē ána, caroaro nucābugorique mena jīcārō tāni qūēñorīcārōrē bairo átinutu ánája.

15

La resurrección de Cristo

1 Bairi ámerē yu yarā, Dios yaye queti camasārē cā canetōrīqūē, mujāärē yu caquetibujariquere mujā yu quetibujnemopa mai. Tie mujāärē yu caquetibujariquere tāgori bero, tie quetire mujā tāgousajugowu. Tie quetire ámerē caroaro mujā tāgousacōā ninucūña.

2 Tunu bairoa tie Dios yaye quetire tāgoussari bero, mujā cāā Dios cā canetōrīcārā majū mujā ãniñā, tie caírōrē bairo jīcārō tāni mujā caáticōāmata yua. Tore bairo jīcārō tāni tie queti caírōrē bairo mujā caátiāmerīcōāta, cabugoroa caānjugoripaure tie quetire mujā tāgousabujioricarā.

3 Caānjugoro mai, yu puame Jesucristo yu cā caquetibujariquere mujā yu quetibuj masiō jugowu. “Jesucristo puame marī carorije wapare netōögu, marī riabojayupi,” mujā ñi quetibujwu. Atore bairo ñiña profeta majā na cawoatujugoyeticūrīqūē cāā Dios ya tutipure:

4 Cā rupauri ãnajērē yaroca na caáto, itia rāmu bero cariacoatacu nimicāā, caticoasupi. Torea bairo ñiña Dios ya tutipu cūärē.

5 Bairo catiri bero, Pedrore cā buiaeta jugoyupi Jesús. Cabero cā cabuerā puga wāmo peti rupore puga pēnirō cānacāā caānarē na buiaetayupi.

6 Cabero aperā capāärā marī yarā quinientos netōõrō majūrē na buia ññoñupī Jesús. Na, Jesús cū cabuia ññorïcārā nipetiro jāñurípua caticōäñama mai. Bairapua, na mena macāña jícāärā bairecoásúpa.

7 To bero Santiagore cū buiaeta ññoñupī Jesús. Cabero nipetiro cū caquetibujuroticarā apóstolea majärē na buia ññoñupī Jesús.

8 To bero caänitüsaro majū yū cūärē yū buiaeta ññowī Jesús. Bairo catasaropu cū cabuia ññorïcū ãnirī jícāu cawímau cū cabuiapa rāmū canetõrō beropu cabuiaricure bairo caberopu Jesure catugousaricu yū ãniña.

9 Bairi yū püame aperā apóstolea majā roca macāäcū majūrē bairo yū tuaya. Tunu bairoa apóstol nimicāä, apóstol mee, cabugoro macāäcūrē bairo yū tuaya, roro popiye na baio joroque Dios ya poa macāänarē yū caátaje jëgori.

10 Bairo roro caátacu yū caänimiatacūärē, Dios püame ñiñamairī, Jesús cū carotire bairo majū yū cūwī. Bairo yū cū caññamairíqūe püame cabugoro mee ãñupā. Bairi, bairo püame yū átinucüña: Aperā apóstolea majā netōjāñurō Dios yaye yū cū carotiriquire yū paanucüña. Baipua, yū majū mee tore bairo yū átinucüña. Dios püame roque nocārō yūre caññamai ãnirī bætioro yū juátinucüñami.

11 Baipua, “Yū püame na netōrō yū quetibujuya, o na püame yū netōrō bætioro quetibujurāma,” ñi masiëtiña. Tie caänimajüríjē mee niña. “Jää caquetibujurije, Dios yaye queti jícā wāmerēä mūjää tágousajugoyupa,” mūjää ñi masicōäña. Tie roque caänimajüríjē niña.

La resurrección de los muertos

12 Mai, jāā p̄ame, “Jesucristo cariacoatacū nimicūā, catitunucoasupi,” m̄jāārē jāā ī quetib̄j̄wū. Bairo jāā caīquetib̄j̄rijere cariape m̄jāā t̄gōsaj̄gowū. Bairo jāā caīquetib̄j̄rijere cariape t̄gomirācūā, ¿dopēīrā jīcāārā m̄jāā mena macāāna p̄ame, “Cariaricarā nemo catitunu masiētīñama,” na ī b̄s̄nucūñati?

13 Bairo cariaricarā na cacatitunumasīētīcōāta, toroque Jesucristo cūā na capajīārocaricaro bero catitunuetacūmi.

14 Bairo Jesucristo cācacatitunuetimiatacūārē, tie quetire jāā caquetib̄j̄nucūñjē cāā wapa mano. Tunu bairoa jāā caquetib̄j̄ro bero, cāā mena m̄jāā catāgoñatutuarije cūā cawapa manierē bairo tuabujioro.

15 Tore bairo cabaiata, jāā tie quetire caquetib̄j̄ri majāā p̄ame cabugoro macāājērē Dios cācacatitib̄j̄rotijorārē bairo jāā tuabujiorā. Caītorārē bairo, “Dios p̄ame Cristore cāā catioyupi,” jāā ī quetib̄j̄ubujiorā. Cariapea cariaricarā na cacatitununemoeticōāta, Dios cāā catioetibujioricūmi Jesucristo cāārē.

16 Bairo cariaricarā na cacatitunumasīētīcōāta, toroque Jesucristo cūā na capajīārocaricaro bero catitunuetacūmi.

17 Bairo Cristo cācacatitunueticōāta, cāā mena m̄jāā catāgoñatutuarije wapa manimajūcōāñā. Mai, rorije caátipairā, carorije cawapacūnarē bairo m̄jāā tuacōāñā.

18 Tore bairo m̄jāā cūā m̄jāā cabaiata, aperā Cristore t̄gōsari cariaricarā cūā canetōecoena, cayasirā majūrē bairo tuayama.

19 Jesucristo mena marī caānajē cūtie ati yepapu marī caāno ūno jeto to cañuata, aperā netōōrō cabopacarā majū marī tuabujiorā.

20 Cariape majū niña: Cristo cariacoatacu cā caānimiaatacārē, tunu cā catitununemo joroque ásupi Dios. Cā, Cristo puame caānijgōu, Dios macā cariacoamiricā nimicā, cacaticōājgōgoricu majū niñami.

21 Mai, jīcāā caāmu jgōgori ati yepapure marī cariayasipee etajgōyupa. Torea bairo jīcāā caāmu jgōgori cariacoatana nimirācā, tunu marī catatipee cāā ãnjgōyupa ati yepapure.

22 Bairo Adán rorije cā caátaje jgōgori nipetiro cariaparā jeto marī ãniña. Torea bairo tunu Cristo jgōgori nipetiro cūrē catgōsarā yeri capetietiere cacgōparā majū marī ãniña.

23 Bairāpua, cōñaricārōrē bairo tocānacāāpua marī catinemogarā tunu. Bairi Jesucristo merē cariacoatacu nimicā, catijgōyupi. Cabero Cristo yarā cāā ati yepapu nemo cā catunuetari rūmu caāno nipetiro marī catipeticoagarā.

24 Bairo marī cabairo bero yua, ati yepa capetipa rūmu etagaro. Ti rūmu caāno Cristo puame quetiuparā ati yepa macāāna carotimasírā, aperā cabauena catutuarā cā wapana cūärē na netōnucāpeticōāgumi. Bairo na netōnucāpetiri bero, cā carotimasíripure cā pacu Diore cā jogumi yua.

25 Mai, Cristo puame cā pacure cā cajoparo jgōye cā carotiri yutea caāno cā wapanarē bairo caāna cā pesua nipetirore na netōnucāpeticōāgumi.

26 Catusaripau majū marī pesuure bairo caānie riarique cūärē netōnucācōāgumi Cristo. Bairi

baiyasirique manigaro yua.

27 Dios p^uame c^ã mac^ã Cristo nipetiro caÃnierẽ c^ã rotimasio joroque c^ã ásupi. Baipua, c^ã pac^u Diore c^ã rotimasíetíñami Cristo. C^ã pac^u p^uame roque c^ã mac^ã Cristo nipetirore c^ã rotimasio joroque c^ã caáto j^ägori, c^ã rotimasíetíñami c^ã pac^ure.

28 Cristo nipetiro c^ã wapana c^ã pesuare c^ã canetõnucárō bero majū, c^ã pac^u Dios mena, Dios c^ã carotimasírórē bairo p^ugarápua átij^ägogarâma. Bairo c^ã pac^u Dios c^ã caáto, c^ã mac^ã Cristo c^ã c^ã carotirore bairo átij^ägogumi yua. C^ã, Dios p^uame roque nipetirore carotimasíj^ägoric^u ãnirí nipetiro majürē rotimasígumi.

29 Apeyera tunu, “Cariaricarã tunu catienama,” ï t^ägoñamirác^uã, ¿dopéírã aperã p^uame cariaricarã ãnana yaye rotie caÃnipeere na bautiza rotibojanuc^uñati? Cariaricarã na cacatinemoeticõáta, dopéírã cabugoroa na j^ägori bautiza rotimasíá mano.

30 Toroque, ¿dopéírã j^äã p^uame tocánacã r^umua cauwioro watoap^u ãnarẽ bairo j^äã uwi t^ägoña ãninuc^uñati?

31 Bairi y^u yarã, y^u p^uame tocánacã r^umua riariquere y^u uwitügoña ãninuc^uñia, y^ure aperã na caÃnatero j^ägori. Marí Quetiupau Jesucristore m^ujãã c^ã m^ujãã cat^ugoñasarijere ïñarí caroaro cariape nocárō y^u cat^ugoñaseanirõrẽ bairo cariape niña y^u capopiye petiriye c^ã yua.

32 B^utioro popiye y^u tãm^uonuc^uña Efeso macãána, macãñuc^uña yaia cauwiorãrẽ bairo caÃnarẽ na quetib^uju ãc^u. Bairo popiye tãm^uomic^uã, ñe ûnierẽ caápeire bairo y^u

tuacōābujiou, yu yaye queti cabugoro macāājē to caāmata. Cariapea cariaricarā tunu na cacatinemoeticōāta, toroque jīcāārā īriqūērē na cañucrōrē bairo marī baibujiorā: “¡Yoaro mee, ñamirōcā ūnoa cariacoaparā ānirī, marī caboro uga, eti, marī áticōānirōā mai!”

33 Bairi mūjāā pūame aperārē ītoecoeticōāña. Jīcāā cā caīrīcārō pūamata: “Carorā camasā mena marī cabapacapata, caroaro marī caatiāninucūmirīqūērē marī masiriticoaya.”

34 Bairi mūjāā pūame caroaro átiāña. Carorije macāājērē átiāmerīcōāña. Jīcāārā mūjāā mena macāāna Diore camasīena majū niñama. Atore bairo mūjāārē yu quetibujuya, yu caīrījērē tūgori mūjāā catūgoñaboboparore bairo ī.

Cómo resucitarán los muertos

35 Bairo yu caīquetibujrijere tūgori, jīcāā ūcū atore bairo ī tūgoñabujioumi: ¿Dope bairo camasā riacoamirācūā, tunu na caticutí? ¿Dope bairi rupaū pūame na rupau cuticutí? ī tūgoñabujioumi.

36 ¡Tore bairo caījēniñau, catūgoñamasīēcū majū niñami! Merē mūjāā masīña oterique cabairijere: Mūjāā wesepū ote apeacā ūnorē mūjāā caoteata, putigaro jāgoye boa wecoaya. Tia caboawero beropū carupau otei pūame puti wāmūáya yua.

37 Mai, carupau caānipau meerē marī otenucūñā. Ote apea, trigo apea ūno, o apeye caānie ote ape rupaa caruparupaa pūame roquere marī otenucūñā.

38 Bairo marī caotero bero, Dios pūame roque cā caborore bairo to puti wāmūáyo joroque átimasīñami. Bairi yua, Dios pūame tocānacā wāme ote apea

caāni wāmerēā bairo, ti wāme jeto to puti wāmuáo joroque átimasñami.

39 Nipetiro oterique, o apeye ūnie caānie jīcārōrē bairo cabaurique cūtie maniña. Jīcāärā, mariñā camasā marī ãniña. Aperā waibutoa niñama. Aperā cawurā niñama na cūä. Aperā wai cūä ape rupaü cūgoyama.

40 Torea bairo ati yepapure ape rupaü marī cūgoya. Ape rupaü cūgoyama umurecóopü macāäna cūä. Caroa rupaü majū cūgoyama. Ati yepapü caāna cūä caroa rupaü marī cūgoya. Bairo caroa rupaü cūgomirācūä, ape wāme, ape wāme marī ãimasñia pugatua macāänapha.

41 Muipü umureco macāäcū, apei muipü ñami macāäcū cūä ricaati jeto asiyarique cūtinucūñama. Tunu bairoa ricaati asiyancūñama ñocōä cūä. Na cūä jīcā majārē bairo nimirācūä, jīcāärā ricaati wāme jeto asiyajonucūñama.

42 Torea bairo baiya cariaricarā tunu nemo na cacatirije cūä. Marī cariaro bero, na cayari rupaü püame cabouri rupaü majū niñia. Nemo cacatitunuri rupaü püame roque caboaetipa rupaü majū niñia.

43 Āme mai marī cacāgori rupaü yoaro mee cayasipa rupaü niñia. Nemo cacatitunupa rupaü roque netōõrō caroa rupaü majū nigaro. Marī cariaro bero, na cayari rupaü püame catutuaeti rupaüre bairo niñia. Nemo cacatipa rupaü roque catutuari rupaüre bairo nigaro.

44 Marī cariaro bero na cayari rupaü püame ati yepa macāäjērē bairo caāni rupaü niñia. Nemo cacatipa rupaü püame caroa rupaü cariaeetipa rupaü majū niñia. Ati yepapure caāni rupaü caānorēā

bairo cariaetipa rupau cãā niña umarecóopu

45 Atore bairo ï quetibujuya Dios ya tutipu cãärẽ: “Caãmu caãnjugoricu, Adárẽ ati umarecóo macãajẽrẽ bairo yeri cutajere cajoecoricu maju cã cãñupu Dios.” Bairo cã cabaimiatacãärẽ, apei catusau Adárẽ bairo caãcã, Cristo puame, umarecóo macãajẽ yeri, yeri catiriquere cajou maju niñami.

46 Tore bairo cabaimiatacãärẽ, umarecóo macãã rupau puamerẽ maru cãgojugoetiya. Ati yepa macãã rupau roquere maru cãgojugoya mai. Caberopu umarecóo macãã rupaure maru cãgojugogarã yua.

47 Caãmu caãnjugoricu ati yepa macãajẽ ñerẽ mena cã caquenojugoricu ati yepa macãacã ãñupu. Cabero caãmu caetaricu Cristo puame roque jõbui umarecóo macãacã niñami.

48 Bairi ati yepapu mai ãna, maru cacugori rupau puame caãnjugoricu, caãmu, ñerẽ mena caquenoecoricure bairo carupauna niñama camasã. Aperã umarecóopu

caatác u cãcacugori rupaure bairo, umarecóo macãã rupau maju cacugoparã nigarãma.

49 Jlcãu caãmu, ñerẽ mena caquenoecoricure bairo ãmerẽ maru cabaurique cutore a bairo cabero Jesucristo umarecóo macãacã cã cabaurique cutiere bairo maru baurique cutigarã yua.

50 Yu yarã, atore bairo mujuärẽ ï quetibujugu ñiña: Camasã ati yepa macãana rii cuti, õwãä cuti na cabairi rupau mena Dios cã carotimasírupure etamasíetuñama. Tunu bairoa

caboarije ūnie, ḥm̄arecōo macāājē caboaetie mena ānimas̄ētīñā.

51 Mai, cajūgoyepure camasā na camas̄ētājērē mūjāā yu quetibujū masīōpa: Bairāpua, nipetiro marī riapeticoápérigarā. Tocānacāūpua ape rupaₘ roquere marī wasoapeticoagarā.

52 Bibi ñā pāārīcārōrē bairo jicoquei yua marī rupaₘ wasoapeticoagarā. Putiricaro trompeta cat̄sarore putirique caocajoro majū tore bairo marī baipeticoagarā. Bairo putiricaro trompeta caocajoro yua, nipetiro Dios yarā cariamirīcārā catibuiapeticoagarāma. Bairo catitunurī bero, pugani rianemoetigarāma yua. Bairo na cabairo, marī ti watoare caátiāna cūā ape rupaₘ marī wasoacoagarā.

53 Ati rupaₘ marī caānajē c̄tie caboari rupaₘre rocari yua, cawāma rupaₘ p̄amerē marī c̄gojāgogarā. Marī rupaₘ ati yepapure cariamas̄īrī rupaₘ nimirōcūā, cawāma rupaₘ cariaeti rupaₘ majū wasoacoagaro.

54 Bairo ati rupaₘ marī caānajē c̄tie, marī rupaₘ ati yepapure cariari rupaₘ p̄ame, caboaeti rupaₘ, o cariaeti rupaₘ cawasoaro bero yua, Dios ya tutipu na cawoaturicarore bairo baipeti etaro majū baigaro. Mai, atore bairo ñā ti tutipure: “Baiyasiriquire Dios netōnucā peyocōāgumi. Marī carianucūrījē ãninemoetigaro yua.

55 ¿Dope to baiyupari yua baiyasiriquire catutuarijere bairo caānimirīqūē? ¿Noopu catoaₘre bairo capūnirījē caānimirīqūē to ãniñati?” Í woatuyupa Dios ya tutipure.

56 Carorije ati yepa macāājē p̄ame marī riaysiajoroque caátie majū niña. Tie p̄ame manigaro.

Tunu bairoa tirūmhp̄ macāājē roticūrīqūē carorijere marī masīo joroque caátie, marīrē ñabeserore bairo caátie cāā manigaro yua.

⁵⁷ Dios p̄ame roque riariquere marī netōnucāō joroque marī átiḡami marī Quetiupa Jesucristo j̄gori. ¡Bairi nocārō majū Diore cā marī cabasapeoro ñunetōmajūcōāñā!

⁵⁸ Bairo cabairo j̄gori ȳ yarā, caroaro jīcārō tāni tocānacā rēm̄a áticōā ninucūñā. Marī Quetiupa yaye macāājē paariquere nemojāñurō jōphame átij̄agonutu ánája. Merē m̄jāā masīña marī Quetiupa cā cañajoro cā yaye macāājērē marī caápata, cabugoroa ña mee marī átiya.

16

La colecta para los hermanos

¹ Apeyerā, marī yarā, marīrē bairo Jesucristo mena catūgoñatutuari majārē m̄jāā cadinero neñobojapeere m̄jāā ȳ quetibuj̄pa: Bairi Galacia yepa macāāna ñubueri majā poari dinero neñorā na caátipere ȳ caátiroticūrīcārōrē bairo m̄jāā cāā m̄jāā ápa.

² Yerijārīcā rēm̄a caño m̄jāā mena macāāna jīcāā jeto cā jericawoáto, cā cawapataátajere ñmacōñarī yua. Bairo cā dinerojere jericawori bero, cā qūēnocū yucoteáto. Bairo m̄jāā caátimasñata, ȳ p̄ame etari, dinerojere m̄jāā neñorotiricaro mano caroaro ȳ jemasñbujió.

³ Bairo ȳ p̄ame m̄jāā t̄p̄a eta, Jerusalēp̄a tie m̄jāā caneñoataje dinerojere na ȳ jeárotiḡa m̄jāā cabeseatana, m̄jāā cajogarārē yua. Na p̄ame marī yarā catūgoñsari majārē tie dinero

na jeábojagarãma. Bairi cartaari cãärẽ na mena yu woajogu marĩ yarãrẽ.

4 Yu cãä Jerusalẽp u caápée cañuata, na mena jícarõ jää ágarã.

Planes de viaje de Pablo

5 Yu caátí yutea caäno Macedonia yepa macãänarẽ na ñiña netõájügogu. Bairo top u etari bero netõácápu roque, mujää Corinto macãänarẽ ñiñau etag u.

6 Bairo mujää ture etari yoaro jíca yutea ūno yu ãnibujiou. O ape watoa yu cabaiata, mujää tupua puere yu netõõbujiou. Bairo yu cabaiata, mujää puame noo mujää cajuátie mena yure mujää juátiyogarã, cabero noo yu caátópu tunu yu caátó yua.

7 Baip u, yoaro mee mujäärẽ ïñanetõrõqüe jeto yu átigaetiya. Yoaro jíca yutea cárõ mujää mena yu tuagatügoñaña, marĩ Quetiupau cã cabooata.

8 Mai, Efeso macãp u yu tuacõág u Pentecostés bose rüm u caetaparo jügoye.

9 Bairo ti rüm u caetaparo jügoye marĩ Quetiupau yaye quetire caroaro majü camasãrẽ yu caquetib u masípee nigaro ti yuteare. Yu paarique yasi etigaro. Capãärã niñama atop ure marĩ Quetiupau yayere butioro catügoñusagarã. Bairo na cabaimi atacãärẽ, capãärã niñama aperã, yu pesuare bairo caâna, yu caquetib u rijere caboen a cãä.

10 Apeyera, mujää tup u Timoteo cã caetaata, caroaro mujää mena cã tügoña u seano joroque ïrã, caroaro jãñurõpu cã mujää bocawa. Cã cãä yurea bairo marĩ Quetiupau yaye macãäjêrẽ paanucüñami.

11 Bairi ni jīcāā ūcā mūjāā mena macāācū cā boeticōā cā baieticōāto. Atore bairo pūame cā mūjāā ápa: Caroaro ḥseanirīqūē mena yerijōrōā cā juátinemo joya, noo cā caátópū cā caátóre. Bairo mūjāā caáto, yūre īñau atígūmi atopūre yua. Yū pūame cārē cā coteācā yū átiya aperā marī yarā catāgoūsari majā mena.

12 Apei, marī yaū Apolos pūamerā bātioro marī yarā mena mūjāārē cā ñiñāñesēā rotijomiwū. Bairo yū caárotimiatacūārē, ãmeacā majūrā mūjāā tūre ágaetiyami. Baipūa, ape watoa cā caágari rūmū yoaro meea mūjāā tūpū atígūmi.

Saludos finales

13 Bairi yū yarā, caroaro tāgoña masacatiri ãñā. Caroaro jīcārō tāni tocānacā rūmūa Jesucristo mena tāgoñatutuacōā ninucūñā. Yeri tutuarique mena tocānacā rūmūa caroa wāme jeto áticōā ninucūñā.

14 Bairo nipetirije mūjāā caátinucūrījērē mūjāā caápata, caroaro ãmeo mairīqūē mena átiāninucūñā.

15 Yū yarā, merē mūjāā masīñā Estéfanas ya poa, Acaya yepa macāāna cajūgoye tāgoūsajūgowā Jesucristo yaye quetire. Na pūame ãmerē marīrē bairo catāgoūsarā marī yarārē na juátinemo ãninucūñama.

16 Bairi mūjāā cāā na ūna na carotirore bairo caroaro átiāñā. O aperā to caāna, jāā capaarore bairo caána, cajūátinucūrā na caírōrē bairo jīcārō tāni mūjāā caáto yū boyā.

17 Marī yarā Estéfanas, Fortunato, apei Acaico yū tūpū na caetaro īñarī na mena yū ḥseaniñā, mūjāā pūame yū mena mūjāā caámerīmiatacūārē.

18 Na puame mujãã yure yeri ñuo joroque mujãã caátinucûrõrẽ bairo na cãã yu tugoña useanio joroque yu átiyama, yu tupu etari yua. Na ûna camasã tore bairo caátinucûrãrẽ caroaro na caíroanucûparã mujãã ãniña.

19 Ñubueri majã poari Asia yepa macããna mujããrẽ ñurotijoyama. Aquila, cu numo Prisca bairi aperã cã ya wiipu cañubueneñanucûrã cã marã Quetiupau mena batioro mujãã ñurotijoyama.

20 Ato macããna marã yarã ñubueri majã cã nipe-tiro mujãã ñurotijoyama. Bairi mujãã cã mujãã mena macããnarẽ caroaro nucãbugorique mena ãmeo bocári tocãnacãupua ãmeo jeninucûñña.

21 Yu, Pablo, yu majupua atie catusarijere mujãã yu ñuroti woatujoya.

22 Bairi ni ûcu Jesucristore camaiecu cu caãmata, roro popiye Dios cã caátipau cu tuacõato. ¡Marã Quetiupau, tãmurã cã apáro!

23 Marã Quetiupau Jesucristo nipetiro mujããrẽ caroare cã jonemoáto.

24 Nipetiro mujãã Jesucristo yarã mujãã cã mujãã caãno jãgori batioro mujãã yu maiña.

Tocãrõã niña atie queti yu cawoaturije.

**Dios Că Cauetibăju Cūrīcă Tuti
New Testament in Carapana (CO:cbe:Carapana)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Carapana

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Carapana

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
69a83a35-f961-5e00-b9bd-ee04b851efbd